

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
 ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA
 (MINTAKIÁLLITÁS)
 KOLOZSVÁRTT
 GAZDÁK ÁLTAL
 MEGTEKINTHETŐ A SÉTATÉRI KIÁLLITÁSI
 HELYSÉGEKBE.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
 részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola végzett hallgatói a f. év június 1-től állást keresnek.

Bővebb felvilágosítást nyújt a szakiskola igazgatósága, Sárvár, Pusztalánczon.

(894.)

Simmenthali
 üszők

megvételre kerestettek (12-15 drb.)
 Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.
 (1005.)

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla

és utóda

Berényi Zs.

polgári és katona szabó

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 10.

(Minorita templom-épület.)

Ajánlja a helyi és vidéki nagyérdemű közönség szives figyelmébe szabó-üzletét, raktáron tartok kitűnő minőségű bel- és külföldi szöveteket.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyszintén katonai és hivatalnoki egyenruhákat. (896.)

Készletben tartok katonai egyenruha kellőkeket.

Magyar és diszmagyar ruhákat a legeredetibben készítek.

Főelvem a szolid és pontos kiszolgálás.

További becses pártfogásukat kérve, tisztelettel

Muntyán Béla és utóda **BERÉNYI ZS.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint aGazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok és üzletrészekben	1268.080— „
Tartalékok	111 053'60 „
Összesen	1,779.133'60 K.
Első évi felesleg	90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen. — Az üzlet eredményében biztosított tagok díjarányban részesülnek.
Az 1901. évi üzleteredmény alapján az alapítók 5% kamatban, a biztosított tagok díjvisszatérítésben részesülnek. — Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

LITKE L., Pécs

cs. és kir. udv. szállító

Frigyes Főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Szalvator Lipót Főherceg Ő cs. és kir. fensége és a Nemzetközi Hálókocsi és Európai Expressz-vonat-Társaság szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

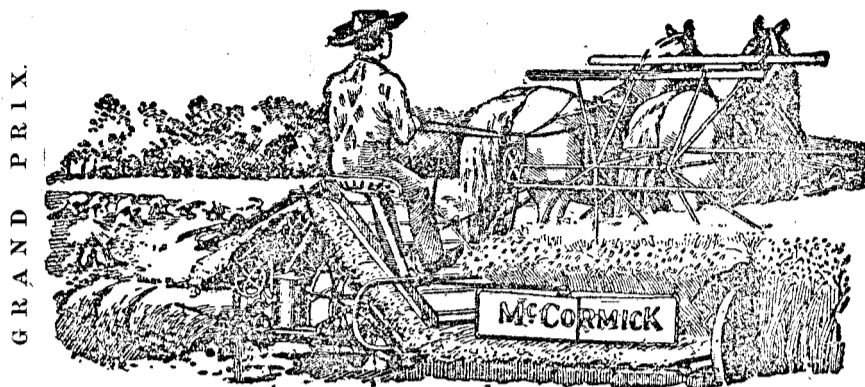
Sport Grand Vin Sec	Export pezsgők
Extra Sec	angol izlésre:
pezsgők: Dry-Dry.	Vin Brut Britannia Sec.

!Futányos árak! — Árjegység ingyen!

(821.)

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészülék,„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonál. (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.Évi termelés
362,000 gép.BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30 sz.

Uradalmaik, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. részére

Bessemer-Festék

(védjegy űllő) kitűnő szolgálatokat tesz.

Feltétlenül hathatós máz rozsda ellen, mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer. 889. III.

Tartósabb, szaporább és a légköri s vegyi behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Černovsky & Co.

Ausztria-Magyarország

első és legnagyobb talajmivelési gépek gyára,

Bömmisch-Brod bei Prag. (847.)

Ajánlja általánosan jónak elismert, utólérhetlen, minden versenyen első díjjal kitüntetett s ezért legjobban elterjedt talajmivelő gépeit, mint: eddig több mint 40,000 db gyártva, valamennyi répatermelő országban használatban.

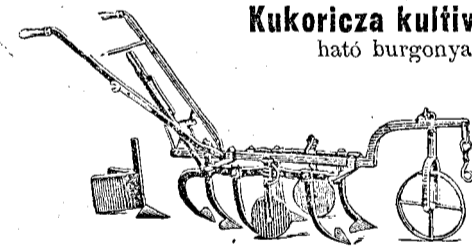
Ugyanaz kombinálva három soros répa művelőgépre, minden vetőgépre alkalmazható és minden talajra alkalmas. Főelőnye a nagy emberi erő megtakarítás.

Kukorica kultivátor, igen könnyen alkalmazható burgonya, szőlő és komlókertekben.

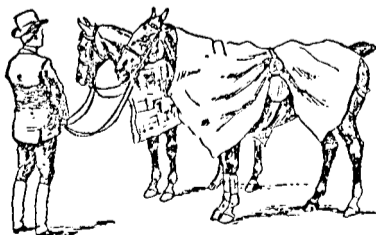
Chilisalétrom szóró,
2, 4, 5 és 6-soros.Kilencsoros acél kultivátor
a tavaszi vetésnél potólthatatlan és nélkülözhetetlen.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő: Neubauer Sándor, Győr.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati
készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szűkségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspor (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/4 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Allandó gépkiállításon Kolozsvártt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfördő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC U. 11. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gazdatisztek mozgalmá. Éber Ernő.	289
Kuriai ítélet arányosítási ügyben.	290
A gyomokról. II. Báró Kemény József.	291
Nagyobb ígás erőt. Albisi Béla.	292
Tárca:	
A fecske családi életéről I. Páter Béla.	290
A mindennapi kenyérért. Sienkiewica Henrik. (18).	292
Kisebb szakközlemények	
Háztartás. Emma asszony.	294
Irodalmi szemle:	
Egyleti élet:	294
Vegyes közlemények	295
Szerkesztői üzenetek	296
Hirdetések	

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari mag-
kereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrássy-ut 23. szám.

Ajánl:

biborherét, muharmagot, pohánkát, mustármagot, tengeri félékből: alcsuthit, székelyt, Pignolettot, Cinquantinot továbbá takarmányrépamagot, mint: oberndorfit, eckendorfit, olajbogyóalakut, valamint raffiaháncsot és rézgálicot

legelsőrendű minőségben, _____
_____ a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repoét.

Gazdatisztek mozgalmá.

Kétségtelenül igaz az, hogy a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1900. évi XXVII. törvénycikknek vannak hibái és vannak hiányai. Hiszen elvégre is emberek által alkotott törvény, mely minden irányban tökéletes, minden igényt kielégítő nem is lehet. Megalkotása a mezőgazdasági életben elsőrendű szükségesség volt, mert a helyett a törvényen kívüli állapot helyett, mely minden gazdatiszt sorsát bizonytalanná tette, törvényes állapotot teremtett, mely jogalapra helyezte minden gazdatisztnak a birtokoshoz való viszonyát. Hogy vannak még meg nem oldott, vannak még mindig teljesen nem tisztázott részei ennek a jogviszonynak, az csak arra lehet ok, hogy az összes ezáltal érdekelt gazdatisztek tömörülve igyekezzenek a törvény fejlesztésére, a hiányok pótlására, a hibák kiküszöbölésére együttműködni.

Minden olyan törekvés azonban, mely a törvény vélt vagy való sérelmének orvoslása céljából kiválik a köztörekvésből, minden olyan szecesszió, mely az érdekelték összességét perhorreskálva, az összesség érdekeit figyelmen kívül hagyva külön érdekeinek megvédésére szervezkedik: már eleve lemond egy hathatós fegyverről, az összességben rejlő erőről.

Egy ilyen mozgalom és ilyen szervezkedés az, melyet a külöszakadás jegye alatt a fővárosban megindítottak az oklevél nélküli való gazdatiszteknek jogviszonyát is szabályozó gazdatiszti törvény 24. és 25. paragrafusainak a törvényhozás útján való megváltoztatása iránt, foglalkoztatja most az egész magyar gazdatiszti kart és az egész mezőgazdaságot is. Pünkösdi vasárnapján tartották meg értekezletüket azok, akik a gazdatiszti közmunkától elszakadva akarják a törvény egyes rendelkezéseit megváltoztatni.

Mielőtt a fölhozott sérelmek mibenlétének vizsgálatába kezdenénk, mielőtt észrevételeinket a fölhozottakra megtennők, egy kérdést vetünk föl. Mi szükség volt arra, hogy ez a mozgalom és ez a szervezkedés a gazdatisztsadalom által nem ösmert egyének által megindítatva egy egész ösmeretlen, új földön bontsa ki az elszakadás zászlaját? Magyarországnak van egy országos

gazdatiszti egyesülete és vannak vidéki gazdatiszti egyesületei és sem az országos egyesület, sem a vidéki egyesületek alapszabályai nem tartalmazzák azt, hogy tagjaik csak okleveles gazdatisztek lehetnek, hogy ott az oklevél nélküli gazdatiszteknek kisebb, vagy kevesebb jogaik lennének. A fővárosban most tartott értekezlet előadója azt állította, hogy az oklevél nélküli gazdatisztek az egész magyar gazdatiszti karnak körülbelül 80 százalékát teszik ki. De kérjük: mi szükség volt akkor arra, hogy külön értekezletet tartsanak 125 jelenlevővel? És kérjük: miért nem érvényesítik számarányukból folyó túlnyomó befolyásukat a meglévő gazdatiszti egyesületekben, melyek sem a Királyhágón innen, sem a Királyhágón túl nem tesznek különbséget az okleveles és oklevél nélkül való gazdatiszt-tagjaik megvédésénél. Sérelmeik elenyésztetésére, a törvény megváltoztatására miért törekedtek nemcsak külön a meglévő gazdatiszti egyesületektől, de szemben azokkal? Nem akarjuk mások magán cselekedeteit bírálat alá venni, de az ilyen szervezkedést nagy hibának tartjuk; nem akarunk jósolni: de az elhibázott akcióból nem fognak sikert látni az oklevél nélkül való gazdatisztek, még ha vannak is jogos kívánságaik. Mert a kultúréletben a forma és a lényeg két együttható tényező és inkább szokták megbocsájtani a lényeg hiányát, mint a formahibát.

Az új gazdatiszti törvénynek épülete az 1891. és 1896. országos gazdatiszti kongresszusok két határozatának alapján épült föl. S ezeken a kongresszusokon részt vehettek a nem okleveles gazdatisztek is és vettek is részt rajtuk. Az 1891-ben hozott határozat ez:

»A kongresszus szükségesnek tartja oly törvény alkotását, mely a gazdatiszti állás elméleti és gyakorlati kvalifikációját megállapítván, a gazdatiszti és némely evvel rokon természetű hivatalos állások betöltését ezen kvalifikációtól teszi függővé»

Az 1896-iki kongresszusokon elfogadott határozati javaslat pedig ez volt:

»Szakképzett gazdatisztnak csak az ismertetik el, aki gazdasági akadémiát vagy más hazai felsőbb gazdasági tanintézetet kellő sikerrel végzett és erről bizonyítvány-

Bizonyítvány! 10 év óta használt eredeti „Eclair” permetezőről

A szövetségünkönél 1892-ben bevezett volt
mivel felfedezte Eclair permetező meg. ma is csaknem
teljesen ép. v. bátran állítjuk, hogy vele kész
vadász és munka képtelenségre mérték egyenlő idáig fr.
gazdatiszti lény megvétele se nem sikerült.

László Károly 1901. jún. 10.

László Károly

(632.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest V., Alkotmány-utca 31. sz.

nyal bir. Külföldön nyert gazdasági tanítéti bizonyítvány csak azon esetben tekintetik egyenértékű kvalifikációnak, ha a képesítés bármely hazai felsőbb gazdasági tanítézetnél letett vizsga által hitelesen igazoltatik.

És a gazdatiszti törvény sokkal enyhébb alakban, nem visszaható, csak előrelátó intézkedésekkel valósította meg a kongresszusok ezen alapvető határozatait. Hiszen azzal, hogy kimondja (27. §.), miszerint az összes gazdatiszti címeket: a jószágigazgatói, jószágfelügyelői, gazdasági intézői, gazd. ellenőri, gazd. segédi, tisztartói, kasznári címet ezentúl is használhatja mindenki, aki 1900. január 1-je előtt azokat jogosultan használhatta (és hiszen 1900. január 1-je előtt mindenki jogosultan használhatta) az oklevél nélküli és működésben levő gyakorlati gazdatisztekkel teljesen egyenrangúvá teszi az oklevelekkel. Hogy a jövőre nézve szabályozza a címkérdést is, az éppen olyan méltányos és okos mint az, hogy a multat elösmerte. Mert az ország mezőgazdaságának érdekében való az, hogy a gazdálkodás tudományába beavatottak, az elméletileg is képzetek működési teret kapjanak. Hiszen természetes, hogy a gyakorlati gazdatisztek is nagyon jól megfelelhetnek ezen a téren, de emberi valószínűség szerint azok, akiknél a gyakorlat az elméleti tudással párosul, mégis csak jobban meg tudnak felelni.

Még az annyira sérelmesnek tartott 24. és 25. szakaszok sem sújtják legkevésbé sem a mostani gyakorlati gazdatisztek. Hiszen a 25. §. egy szóval sem mondja, hogy a kötött- vagy közbirtokokon jelenleg alkalmazott oklevél nélküli gazdatiszteknek akár anyagi, akár erkölcsi helyzete megváltoztatandó. Ehhez nem is nyul

a törvény. De bölcs belátásra vall az, hogy a jövőben, 1906-tól kezdve az olyan birtokokon, melyeknek jó és rossz gazdálkodása nemcsak a birtokló zsebet érdekli, de érinti a közt is, csak okleveles gazdatiszt legyen alkalmazható, világosabban mondva: föl-fogadható.

A jelenleg oklevél nélkül, gyakorlat alapján alkalmazott gazdatiszt anyagi és erkölcsi érdekein a törvénynek ezen rendelkezései a legkevésbé sem ütnek csorbát. Hiszen világos, hogy rájuk nézve a status quo ante a legkevésbé sem változott a törvény által. Semmiféle »sérelem nem érte őket, »bizonytalan jövőnek« éppen annyira vagy épp oly kevéssé vannak odadobva, mint az oklevelek, »lét-föltételeik megtámadása«, »egyenjoguk megtagadása« a jelenre nézve üres, hangulatkeltésre szánt szóbeszéd. A jövőre nézve pedig okvetetlenül le kellett a törvényben tenni annak a biztosítékát, hogy a magyar mezőgazdaság a tudomány fejlődésével lépést fog tartani s hogy azok, akik a felsőbb gazdasági intézeteken a gazdálkodás alapját, az elméletet sajátítják el, a magyar mezőgazdaság előbbrevitelében hathatósan közreműködjenek. Az a budapesti értekezlet tehát nem létező sérelmeket hánytorgatott és teljességgel nem számolt a fejlődés törvényeivel és a közérdek követelményeivel.

Nem tudjuk, milyen célzat vezette azokat, akik a gazdatisztek közé ezzel a különalakulással őket akartak verni. De nem hiszszük, hogy a gazdatisztek közül azok is, akiknek oklevelük nincs, rokonszenveznének ezzel a szervezkedéssel.

Mint mondtuk, vannak a gazdatiszti törvénynek hibái és hiányai és azok elenyésztetésére törekedni kell is a társa-

dalmi intézmények útján. Hiszen itt van az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület is, annak alapszabályaiban is benne van a cél: »Az 1900. XXVII. t.-c. a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény helyes végrehajtása fölött való örökös, annak fejlesztésére való törekvés.« Ha vannak sérelmeik, ha vannak panaszaik a gazdatiszteknek, azt megvitathatják ott az egyesületben és itt ennek a lapnak hasábjain is, a hol a valóságos érdekek elbírálásánál és megvédésénél sohasem volt irányadó szempont az, hogy kinek van oklevele, kinek nincs.

Eber Ernő.

Kuriai ítélet arányosítási ügyben.

A magy. kir. Kurianak folyó évi február hó 25-én 10. szám alatt a Körös községbeli közhasználatu ingatlanok arányosítása ügyében hozott ítélete oly rendelkezéseket tesz, a melyek ösmerete az arányosítási ügyekben érdekelt községek lakosságaira nézve kiválóan fontos, miért is teljes szövegében, indoklásával együtt közöljük a nagyérdemű ítéletet.

„Másolat 10/902. urb. sz. Ö felsége a király nevében. A m. kir. Kuria Körös községbeli közhasználatu ingatlanok arányosítása iránt a k.-vásárhelyi kir. törvényszék előtt folyamatba tett s ugyanott az 1901. évi július hó 24-én 3929 sz. a. k. ítélettel elintézett és Ferenczi Mózes és társai közbirtokosok felebbezésére a marosvásárhelyi kir. ítéltábla által 1901. évi november hó 26-án 2482 szám alatt kelt ítélettel megvizsgált urbéri ügyet Ferenczi Mózes és társai felebbezése folytán 1902. évi február hó 25-én tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, a következő

ítélet hozatott:

Mindkét alsó bíróság ítélete megváltoztatatik az osztókulcs megállapítását tárgyazó ama részben, mely szerint a körösi 374 sz. tjkönyvben 3316, 3317/a, 3317/b és 3317/c hrsz. alatt felvett erdőrésztetek az

TÁRCA.

A fecske családi életéről.

Irta és a kolozsmonostori gazdasági tanítézet 1902. május 28-iki zeneestélyén felolvasta: Páter Béla.

Dal és zene közé ékelve foglaljam el azt a helyet, hogy az imént elhangzott zengzetes melódiákat a próza egyszerű szavával váltsam fel. A dal és a zene a szív hurjait hozza rezgésbe, magasztos gondolatot kelt az ember elméjében és nemes érzést ébreszt fel az ember kedélyében. S én versenyre keljek most a szívhez legegyszerűbben ható hangokkal? A zene szép akkordjainak utolsó rezgésébe belevegyül szerény hangom, mely másról nem akar szólni, mint minden művészet és költészet ösforrásáról, minden szépnek és magasztosnak utólrhetetlen mintájáról, a szabad természetéről.

Pár szóval akarok önök elé egynéhány jelenetet varázsolni a természet szabad életéből; pár vonással akarok egynéhány egyszerű képet az önök szeme elé vázolni, a hamisi-

tatlan anya természetből, mely egyszerűsége mellett mégis mindig a legmagasztosabb s a legszebb marad.

Van-e szebb, van-e magasztosabb poézis a tavasznál? Költő és művész egyaránt vettélkedik azon, hogy azt, a mit lát és érez, azt lehetőleg hiven vissza adja. De az mégis mind csak halavány utánzat marad a természet eredetisége mellett. Midőn a költő énekel és szavakba foglalja gondolatait és szíve érzelmeit, messze elmarad attól a dalostól, a mely oda künn az erdőn énekel: tavaszról, szerelemről.

A fülemile éneke utólrhetetlen s egyformán gyönyörködteti és meghatja azt a szívet, a melynek szól, valamint az idegent is. A fülemile éneke valóságos költészet, a szó legtökéletesebb és legszebb értelmében. A gondolat és az érzelem, a jó kedv és a fájdalom, a szerelem sóvárgó panasza mind ki van fejezve a fülemile énekében és a tartalomhoz megtalálja a kellő formát, a szóhoz a kellő hangot. A fülemile éneke a hang teljességével és szépségével jóval felülmúlja még az embe-

rét is; mondhatjuk utólrhetetlen. A tavasz összes gyönyörei és érzelmei, mind benne vannak a fülemile énekében.

És van-e szív, melyet a tavasz hidegen hágy? Van-e kedély, amelyre az nem hat?

Tavasz, virágfakadás, madárének, mindig nyitva találja a szív kapuját.

Akárhányszor játszódjék a szemünk előtt a kitavasodásnak jól ismert és minden évben ismétlődő jelenete, azért mégis mindig új, mindig friss és megkapó az. Mindannyiszor fellobban a szívünk. Nem unjuk azt sohasem. S a kire az egész éven keresztül nem hat a természet szépsége, annak szívet is mozgásba hozza a május. A város lakója, aki a házak rideg falai közé be van ékelve s a kinek a természeti ismeretei legfeljebb a sétatérig terjednek, az is örömmel üdvözlí az első fecskét. Mert hiszen ő a tavasz kifejezője. Nincsen igazi tavasz fecske nélkül. Alig voit tavasz a mi életünkben, amelyben oly nehezen vártuk volna a fecskét, mint épp ezidén. Eljött az április, mely máskor már első felében meghozta nekünk kedves madarunkat; elmúlt an-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

egyéni részesedési aránynak az 1871. évi LV. t. c. 4. §-ban foglalt kulcs alapján leendő meghatározásánál számításba vétetni rendeltettek és azon az erdőrésztelkek a számításnál kihagyandóknak nyilvánítottak.

Indokolás.

Az elrendelésére nézve ki által sem elenzett jelen arányosítási ügyben az összes érdekelték hozzájárulásával állapíttatván meg az 1871. LV. t. c. 4. §-ban meghatározott osztókulcs, ezzel a megengedhetőség ügye teljes elintézését nyert, minélfogva annak a felvetett kérdésnek megoldása, hogy a körösi 374 sz. tjkvben felvett erdőrésztelkek az egyéni részesedés arányának a megállapított kulcs alapján eszközözendő meghatározásánál számításba vétessenek, vagy kihagyassanak-e? mint a be, vagy be nem számítás kérdésének amugy is csak részlege, nem ezúttal volt volna elintézendő, hanem a további eljárásra, illetőleg az ügy érdemére hagyandó azért is, mert az alkalmazandó kulcs természeténél fogva merülhetnek még fel hasonló vitás kérdések, melyek az alapul szolgáló birtokoknak a további eljárás folyamán leendő felvétele, részletezése és megállapítása alkalmával lesznek elintézendők a birtokrendezési törvények és ezekkel kapcsolatos urbéri utasítás értelmében egységesen, mindazonáltal tekintve azt, hogy ama erdőrésztelkek be, vagy be nem számításának kérdése ezúttal teljesen megvitatta és felderítve lett, a felemlített körülmény nem akadályozhatta azt, hogy az a kérdés e helyütt és ezúttal érdemileg elbiráltassék, de viszont az sem fogja útját állhatni annak, hogy amennyiben hasonló vitás kérdések a további eljárás folyamán merülnének fel, ezek ott, illetőleg az ügy érdeme rendén szintén elintéztessenek.

Ezeknek előrebocsátása után és azoknak értelmében vétetvén vizsgálat alá a vita tárgya, e tekintetben mindkét alsó bíróság ítéletének megváltoztatásával kimondani kellett, hogy a körösi 374 sz. tjkvben 3316. 3317 a., b., c. hr.-számu erdőrésztelkek az egyéni részesedés arányának kiszámításánál kihagyandók a következő okokból: Az A. C. 3. R. 29. sz. szerint ama köz-

használatu ingatlanok, melyek bizonyos helység tulajdonosai között soha felosztva nem voltak, a helységbeli belső régi telkek járultságának tekintettek, a mennyiben az a törvény abban a mértékben rendeli részeltetni a közösből a birtokosokat, a mely mértékben birtokolják az azon helységbeli belső régi telkeket, miből következik, hogy valameddig a közös dolog osztatlanul használattatik, annak használata ugyancsak a régi belső telkek arányában illetve ezek tulajdonosait, hasonló értelemben rendelkezvén az idézett törvényt más tekintetben módosító 1846/7. XV. t. c. is, kétségtelen, hogy régibb hazai törvényeink szerint az egyes községbeli közhasználati ingatlanok használatára és azokból osztály utján való részeltetésre csak az ugyanazon községbeli belső régi telkek tulajdonosai tekintethettek és tekintethetnek jogosultaknak. Az 1871. LV. t. c. eltérő, módosító rendelkezést tartalmaz a kulcsra nézve, de nem a jogosultságot illetően, a mint ez világosan kitünik eme törvénycikk 3-ik §. rendelkezéséből, mely szerint „az egyes község tagjainak illetménye az általuk eddig kizáró joggal békésen használt közös birtokból a következő elvek szerint állapíttatik meg stb.“ tehát az illetmény a közösből a községnek tagjait és pedig azokat illetvén, kik azt addig is kizáró joggal használták, nem tarthatnak igényt a részeltetésre az újabb törvény szerint sem azok, kik ama jogosultsággal eddig sem birtak. Más értelmet ugyanezen t. c. 4. §. rendelkezésének sem tulajdoníthatni, amennyiben eme §-ban jelölt „mindegyik“ alatt nem érthető más, mint a 3. §. szerinti jogosult; eme §. rendelkezését pedig az A. C. 3. R. 29 c. és az 1846/47. XV. t. c. rendelkezésével egybevetve kétségtelen, hogy az 1871. LV. t. c. 4. §-ban felállított kulcs alapján is részeltetésre csak az illető község belső régi telkeknek és az ezekhez tartozó és tartozott külső birtokoknak a használatra nézve eddig is jogosult tulajdonosai tarthatnak igényt, vagyis az egyéni részesedésnek eme kulcs alapján való meghatározásánál csak a községbeli belső telkek és ezekhez tartozó, vagy

tartozott külső birtokok vétethetnek számításba és nem oly külső birtokok is, a melyek más községbeli egyének kezén vannak és az arányosítás alatt álló községbeli belső birtokokhoz nem tartoznak, ezekhez sohasem tartoztak, de maguk ezek a külső birtokok az arányosítás tárgyát képező közhelyeket sem használták soha, a minthogy joggal nem is használhatták, amennyiben ily használatra jogosító birtokoknak nem tekinthető, a meg nem állapítható módon a község határának keretébe foglalt, de a község tagjainak belső és külső birtoktól elkülönítetten, önállóan kezelt ama puszták külső birtok, a melyre az arányosítás alatt álló község rendelkezése ki nem terjedett és viszont, melynek tulajdonosai a község többi határának kezelésére be nem folytak, a milyen a körösi 374. számu tjkvben felvett erdőterület is. mely után annak tulajdonosai az arányosítás alatt álló községbeli közösből ép oly kevésbé igényelhetnek részeltetést, mint ama többi községek és közbirtokosságok sem, melyek nevezetesen a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén hasonló módon elkülönített önálló belsőség nélküli puszták, erdő- és legelőterületeket bírnak más községek határára, ez utóbbiaknak arányosítás alatt álló közhelyeiből. Budapest, 1902. február hó 25. Szabó Miklós s. k., Gyárfás s. k.“

A gyomokról.

(Befejező közlemény.)

Van a gyomirtásnak még egy igen sikeres módja s ez az idejében teljesített gyomlálás, de ez annyira drága, hogy nagyban alkalmazva ritkán fizeti ki magát. Vannak egyes gyomok, melyek különös irtási módot kívánnak; ilyen a vadrepce. Ennek irtása sok gondot okoz, mivel roppant szaporá, szívós életű gyom. Buckland szerint 4000 mag terem egy növényen, ki tudná megmondani, hogy hány millió mag terem egy-egy sárga színben pompázó táblán. Irtásának sok módja van. Dussere a lausaune-i kísérleti állomáson különféle sóoldatokkal tett kísérletet. Leghathatósabb s a gabonának legkevesebbet ártott a rézgalic 4-5% oldata.

nak első fele s még egyet sem láttunk. Késett a fecske és általános lehangoltság volt észlelhető, ami előszóval, meg a hírlapokban is nap-nap mellett megnyilatkozott.

Szomorú lemondással mondogattuk: még nem lesz tavasz, mert még nem jő a fecske.

Végzetlen bánat fogna el mindnyájunkat, ha egyszer csakugyan, véglegesen elmaradna a fecske. Úr és paraszt egyaránt búsulna azon. Mert a tavasz hirdetője, a nyár bucsuzatója mindegyikünk előtt ismeretes, legzsengőbb gyermekkorunk óta.

Az első fecske látása mindig esemény számba megy, minden háznál. Hány szerelmes szív lesi a fecske első megjelenését, melyből élete sorsát kimagyarázza? Egyet, vagy kettőt lát-e először? Ettől függ szívének jövődbeli boldogsága. De még a hiúságnak is van vele dolga, mert azt tartja a nép, hogy a ki először lát fecskét és utána mosakodik, elveszti szeplőt, piros, bársnyos lesz orcája: „fecskét látok, szeplőt hanyok.“

Az országos középnap szerint április 4-ik és 5-én érkezik Magyarországra a fecske. Helyi és időjárási okok, vagyis a vidék alacsony vagy magas fekvése, annak éghajlata, az évek szerint ingadozó tavaszfakadás, módosítják első jelentkezésének napját. Magyarországi közepére majdnem egy hónappal előbb érkezik a fecske, mint a svédek fővárosába; viszont pedig Dél-Európába egy hónappal hamarabb, mint mihozzánk.

Míg a holló a szomorúság, a gyász képviselője, addig a fecske a boldog szerelem hírvivője. Ő maga is szeret, mélyen, igazán, forrón és álhatatosan.

Toussenel szerint a madár világa az, a hol legtöbbet szeretnek, a hol legforróbb a

szerelem s a madaraknál észlelhetjük a szerelemnek legszebb megnyilatkozását. A madár csak azért él, hogy szeressen Fényes tollazata, szép hangja, építkezési ügyessége, bátorsága, sőt ravaszsága, mind megannyi adományai a szerelemnek.

Menault pedig azt mondja, hogy a madár csupa szerelem és gyöngédség. Vidám énekében, édes csicsergésében, szárnyainak reszketésében csupa őszinte igaz gyöngédség jut kifejezésre, a mely sok embert megszágyeníthet, a hol bizony nem egyszer a rideg egoizmus a döntő és a hol a számítás és tettetés nagy szerepet játszik, míg a szív és kedély sokszor üres.

Az eresztünk alatt fészkelő fecske víg csicsergésének minden hangja a végzetlen szeretetnek megnyilatkozása. A jövő-menő fecskék teli vannak gyöngédséggel és figyelemmel egymás iránt, együtt élésükkel sokszor mintaképűl szolgálhatnak a velők egy fedél alatt lakó embereknek. A kora reggeltől késő estig hallható gyöngéd csicsergéssel mintegy azt mondják a fecskék: ti emberek, szeressétek egymást, hát szeressétek már egymást!

Azt mondjuk, hazatér a fecske, ha hozánk jó, mert itt van az ő otthona, itt költ, itt van az ő bölcsője, itt éli át élete verőfényesebb és boldogabb napjait. Kicsiny szívében itt ébred fel a szerelem lángja.

Megérkezésük után egy-két hétig vigan járnak-kolnak a fecskék, gondtalanul élnek napjaikat s ekkor mozdul meg a szívek is, kezdenek udvarolgatni. A fecske ugyan nem tudja oly szép hanggal szíve választottját elbájosni, mint pl. a fülemile, de azért vetekedik vele szíve érzésében, érzelmeinek forró-

ságában. Nem szónok, nem énekes művész, hanem mulattató, csevegő csupán.

Költő, a ki nem száll föl a magasba, nem beszél megrázó érzelmekről, nem hat az érzelm fensőségével, vagy a képzelem erejével, hanem a házi boldogságról, egyszerű kezesetlen szívézésekről hangicsál. Ő mindenkinek azt szánja, a mi megilleti, ha azután a gyenge erős akar lenni, alacsony magasra, kicsiny nagyra tör, elégedetlen többet akar, — ám kapja meg, ha a jutalom nem is édes.

Tompa Mihály szavai szerint:

„Fecskénk kedélye nem borus, se mély,
Maga a vidorság, az örök szeszély.
Ki s beszáll — s a hangok olyan kedvesek,
Ha párjának pajkos titkokról fecseg.“

Chernel István azt mondja: „a fecske lény, természete a kedélyesség, a kedvesség. Ez sugárzik ki okos, fénylő szemeiből, erről tanuskodik gondtalan, behizelgő csicsergése, fecsegése.

A szerelmeskedést a mézes hetek gyönyörű, gondtalan édessége követi. Májusban felkeresik a régi fészket, kijavítják az évek óta használt régi fészkeket, vagy pedig újat építenek. Sárból, pár szalmaszállal tapasztják hajlékukat. Mindig védett helyen, eresz alatt, istállóban vagy folyosón, valami kiemelkedésre támasztva. Ha csak a puszták falra építik fészkeket, akkor sokszor megesik, hogy leválik és leesik s akkor újból kell kezdeniük a kőműveséget. A fészkek belsőjét finom szálakkal és tollakkal bélelgetik melegre.

Az a fecskopár, amely egyszer egybökelt és közös háztartást kezdett, oly hű és kitartó a szeretetében és gyöngédségében, hogy a mintaszerű házasság példányképe lehetne. Évekig él a legszigorubb hűségben élete pár-

Derült időben kell a permetezést végezni és olyankor, mikor pár napi derült idő várható. Ezen igen érdekes kísérleteket ösmerteti Mezei Gy. tanár a „Köztelek“ 1901. évi 94. sz. s bővebben nem is foglalkozom ezzel. Vannak a vadrepce irtására különböző gereblyézõ eszközök, de ezek beszerzése költséget okoz, már pedig a gazdának mindene van, csak pénze nincsen. Egy igen egyszerű módja van az irtásnak, mit próbáltam és pedig igen jó sikerrel. Gazdálkodásom első évében egy táblám rendkívül vadrepces volt, de miután őszi gabona volt benne, sajnáltam lekaszálni, tehát ott megért, kipergett a magja s a tarlóhántás után egy esõt kapva, szépen kiszórt, ekkor rendes mélységre alászántattam, tavasszal nagyon korán zabos borsót vetettem e táblára, dacára az előző jó munkálásnak, táblám ismét tele volt e kellemetlen lakóval, most nem vártam meg a zabosborsó virágzását, hanem a hogy a vadrepce virágjai mutatkoztak, lekaszántattam és felettem s a tarlót is azonnal alászántva nagyon sűrűn bevettem csalamádéval. s a következő évben kukoricával; így sikerült ezen táblámon megmenekülni a vadrepcétől, minden nagyobb költség és fáradság nélkül.

Egy másik nagyon gyakori gyom az acat. Ettől menekülni sokkal nehezebb, s csak következetes s folytonos irtással lehet tőle menekülni. A tarló sekély felszántása után, lehetőleg száraz időben, s ügyelve arra, hogy omlósan szántódjék, pár napig pirulni hagyjuk a szántást s ekkor megboronáljuk, pár nap múlva a boronálást ismételjük, s ezt annyiszor ismételjük, míg a fogas a gyökereket mind felszínre hozta, most kézi gereblyével az acat gyökereit össze gereblyéztük s kiszáritva elégetjük. A földet most mélyebben szántjuk fel, 8—9 cm. s az eljárást ismételjük, ezután ismét mélyebben szántunk, hogy az acot mélyen fekvő gyökerei is felkerüljenek s összegyűjthetők legyenek; a földbe meg gyomirtó növényt vetünk, s a hogy az acat mutatkozik, azt azonnal kapáljuk vagy gyomláljuk. Ez a védekezés kissé drága ugyan, de tekintve azt, hogy az acat egész vetéseket tönkre tehet, kifizeti magát.

Igen gyakori gyomunk a perje, s ettől

menekülni a legnehezebb feladatok közé tartozik. A gabona aratása után, száraz idővel, a lehető legsekélyebben szántunk. a szántás kiszórdulása után, juhokkal legeltetjük, vagy ismét szántunk. Ezen eljárást ismételni kell annyiszor, a hányszor a tarló kiszórdulása megkivánja. Ősszel szántunk meg jó mélyen s vessünk bele tavasszal, zöden lekerülő takarmányt. Ezen eljárás rendszeres ismétlésével legbiztosabban menekülünk meg a perjétől.

Láthatni mind ezekből, hogy bizony nem éppen könnyű dolog a gyomoktól menekülni, de pontosan s következetesen véghezvitt tarlóhántással legjobban célt érünk. De vajjon tényleg olyan károsak a gyomok? A válasz csak is az lehet, hogy igen. Lássuk röviden ezen káros voltukat.

Mint minden növény, úgy a gyomok is a talajból táplálkoznak, s a könnyen felszívható tápanyagokat veszik fel első sorban, pedig hát ezt a gazda kulturnövényeinek szánta, mi természetesebb, hogy a gyomokat a kulturnövények sanylik meg, mi kisebb termés hozamban jön a gazda zsebének tudomására.

Másik kártétele a gyomoknak abban nyilvánul, hogy a talaj vízkészletét apasztják s elvonják a kulturnövények elől a világosságot és levegőt. Ez pedig olyan három faktor, mely nélkül kulturnövényeink jól nem fejlődhetnek. De nemcsak a növénytől veszik el a levegőt a gyomok, hanem a talajtól is, a mi ismét a tápanyagok képzését hátráltatja. Az által, hogy a vetéseket sűrítik, elzárják ezt a levegőtől, szélről, s a növényi paraziták elterjedését és prosperálását előmozdítják, meg az által is, hogy egyes parazitáknak lakásul szolgálnak, így pl. a gabona-rozsda *accidium* alakja gyomokon él. Ártanak a gyomok az által is, hogy a gabona közé jutva, ennek értékét csökkentik, ezen ugyan alapos rostálással lehet segíteni, de vannak oly gyommagok, melyek vagy egyáltalában nem, vagy csakis nagy bajjal tisztíthatók ki. Azt pedig minden gazda tudja, hogy a gabonakereskedők, mindenbe beleakadnak csak hogy az árt lehetőleg lenyomják. Vannak ismét gyomok, melyek a takarmány közé jutva az állatra nézve veszélyesek, másoknak magja meg

a búzával vagy rozsszal megőrölve az emberre károsak. Elég ok van tehát arra, hogy a gyomokat a gazda üldözze s irtsa Törvény is rendeli egyes gyomok irtását, de hát nálunk az ilyen törvények megtartása és szigorú végrehajtása nem szokás pedig hát ennek a gazda adja meg az árát.

Báró Kemény József.

Nagyobb igás erőt!

A gabona termesztés már válságos helyzetében tapasztalhatjuk, hogy részben a kevésbé megfelelő talajmivelés, kedvezőtlen időjárás, növényi betegségek és sok más ok miatt csak gabona termesztéséből megfelelő és állandó jövedelmet már nem produkálhatunk.

A gyári növények okszerű termesztése sem áll gazdaságunk rendszerével és viszonyainkkal párhuzamban és így, egy vagy más ok miatt, azt is csak egyes speciális viszonyainkkal megáldott gazdaságokban látjuk kultiválni.

Hogy a talajmivelés, jobban mondva a növénytermesztés miért nem jövedelmez megfelelően, annak a változó és néha nagyon alacsony gabona árakon kívül más és igen sok oka van.

A folyton növekedő igények és terhek elviselésére, arra kellene törekedni, hogy a hol eddig 1 kalász termelt, teremjen ott 2—3 és nem a nagyobbított szántó területtel, de a jobb míveléssel, jobb trágyázással, nagyobb számú és helyesen ültetett állattenyésztéssel tegyük a talajt termékenyebbé, emeljük a bevételeket.

Évek óta tart már a hajsza a föld termőereje ellen, midőn az alacsony gabona árak ellensúlyozására — igen helytelenül — mind nagyobb és nagyobb területek lettek felbontva, kaszálók és legelők lettek szántóföldekké alakítva és így igen természetesen, megapadt az állatállomány, pedig a szaporodó holdak számának arányában kellene szaporodni az igavonó és haszonállat állománynak is, hogy azt jól meg tudjuk mivelní és trágyázni, nem csak aratni és aratni 4—5 mmázsás átlagterméseket.

jával. Évről-évre visszatér ugyanaz a fecsképár a régi fészekhez, hogy a régi szeretettel folytassák a boldog családi életet. Csak a mikor a sok veszély között, mely őket a nagy vándorútjuk alatt fenyegeti, a házaselek egyike elpusztul, akkor bomlik fel, az egyszer kötött frigy.

Szinte azt mondhatjuk, hogy a fecske családi életében van a legtöbb hűség, mert a fecske házasságát csakis a halál bontja föl. A fecske házassága a legtöbb esetben a legeslegboldogabb és irigylésreméltó. Akárhogy is vénülnek a házastársak, azért a szerelmök nem öregszik, hanem mindig fiatal marad és minden tavasz új olajat önt, hogy a szerelem tüze fellángoljon. A leghosszabb ideig tartó fecskéházasság alatt is egyformán gyöngédek és figyelmesek maradnak a házaselek egymás iránt. Éneke, melyet a szerető férj igen szorgalmasan hallat, nem tűnik ki hangjának szép csengése által, sem nem változatos, de azért mégis nagyon kedves, kedélyes és szívhöz szóló. Alighogy pitymallik, máris megszóial az éji nyugalomból felébredt fecskéférj és szeretettel üdvözli élete társát. A ház és udvar minden lakója, a major minden állatja még mély álomba van merülve, mély csönd honol még mindenfelé s a tárgy még ködös homályba burkolózik, mikor a fecsképár már megszólalt. Elcinte csak egyes magános virb-verb-szerű hangokat ad, a melyeket még hosszú szünet követ; utóbb az egy helyt ülő madárka sűrűbben ismétli mondókáját, a virb-verb mellé csatlakozik a vitt-vitt és végül az egyes hangok egész összefüggő strófává egyesülnek. Erre azután felemelkedik a fecske és vidáman szeli át a gazdaság udvarát. Utána azután rendre ébred az udvar többi lakója is; leg-

előbb a rozsdafark, utána a veréb, a galamb és végül a baromfi is. Tehát a fecske éneke vezeti be a gazda napját; ő mond neki elsőnek jó reggelt. A régi magyar nótá ezt ekkép fejezi ki:

„Szép madár a főske, szépen fősög
Mikor a reggeli harmat csöpög.“
(Folytatjuk.)

A mindennapi kenyérért.

Irtá: *Sienkiewicz Henrik.*

(18.) III. FEJEZET.

A telepélet.

Grünmanski ur megérkezésének első napján a telepesek közt a civódás és veszekedés teljes virágzásban volt. Ahoz a sok veszekedéshez, ami a teleprészek, az eszközök, a juhok, a tűz mellett levő helyek miatt már javában folyt, egész új, furcsa okok is járultak. A telepesekben ugyanis valami különös kispolgári amerikai hazafiasság ébredt föl. Azok, akik az északi államokból jöttek át, korábbi telepeiket a déli telepek rovására kezdték földicsélni és — megfordítva.

Ez is sok vitának és viszálykodásnak lett alapja.

Szóval, a telep dolgai ugyancsak rosszul álltak, mert ezek az emberek úgy voltak itt, mint egy pásztor nélkül való juhnyáj. A telekhegyekért való civódások mind erősebbek lettek. Égész harcok keletkeztek, melyben az egyazon városból, vagy telepről származók a más helyekről származottakkal szemben szövetkeztek.

Az idősebbeknek, okosabbaknak és tapasztaltabbaknak sikerült ugyan lassacskán némi tekintélyre és hatalomra szert tenni, de

nem mindig tudták azt megtartani. Csak a legnagyobb veszély pillanataiban ébredt föl a telepesekben a közös védekezés ösztöne, mely a viszálykodásokat elfelejtette. Mikor egy este egy csapat indiánus útonálló több juhot lopott el a telepről, pillanatnyi habozás nélkül egyszerre kerekedtek föl mindannyian a rablók üldözésére. A juhokat visszavették és az egyik rézbőrűt úgy elverték, hogy nyomban kiadta a lelkét. Ezen a napon a legnagyobb egyetértés uralkodott a telepesek közt, de már másnap az irtásnál megint kitört a viszálykodás.

A legteljesebb egyetértés volt akkor is, mikor este a muzsikuz hegedülni kezdett. Persze nem mikor talp alá húzott, hanem mikor azokba a nótákba kezdett, melyeket mindnyájan hallottak egyszer, valamikor, a zsupfődeles hazai házakban. Ilyenkor elnémult a beszélgetés. Az emberek körül álltak a hegedüst, az erdő zúgása kísérte a hegedü hangjait, a tűz sistergett, a szikrák szerte-szét sziporkáztak, — ők pedig szomorúan lehajtották fejüket, míg lelkeik fölemelkedtek és átszálltak túl az óceánon, a szeretett hazába.

Sokszor magosan az erdőfölkött állt már a hold s ők még mindig ott hallgatták a hazai nótákat...

De ezeknek a rövid pillanatoknak kivételével mind nagyobb lett a telepen a zürzavar. Mind nagyobb lett a rendetlenség, mind erősebb a gyűlölködés.

Ez a kicsiny társaság, vezető nélkül, a vadon közepén, az egész emberiségtől elzárta — nem volt képes magán segíteni.

Ezek közt a telepesek közt találjuk most a mi ösmerőseinket: Toporek Vavson

Folyton panaszkodunk az alacsony átlag-termésre, az alacsony gabonaárakra, anélkül, hogy elismernők mi is annak az oka. Hát édes jó Istenem! hogy szokják legtöbb helyen például az őszi búzát termesztetni?

Rendesen vet vetésforgó nélkül ahova csak lehet búzát trágyázatlan, egyszer — ha legfeljebb kétszer szántott ugarba és egyszer szántott lóher törésbe, hol ellepi a mohar, — lesz 4—4 mázsa szem és lesz jó füves szalma takarmánynak. De az ugar is milyen! elkésett, őszi szántásáról az ugarnak — sajnos — nem is hallani, júniusban pedig a megkésett tengerivetés miatt a sziklakeményesü talajt okvetlen ugarolni kell anélkül, hogy idő volna előbb megrágyázni, az is félbe marad; mert be kell hordani a lóherszénát, rétek termését és bejön július közepén az aratás, kell hamarosan hordani, melléje a gépet csépelni, mert az a fő, hogy mihamarább magtárba a vagy vonaton lássuk azt az elkényszeredett búzát, mert a fő a pénz.

Cséplés után aztán valahogy bekinozzák az őszi búzát a földbe és a vetés tart forgón kívül ugarba, tengerinyomra, rossz szalonnás lóhertörésbe mindaddig, míg az eke a földből ki nem fagy s ha ez meg van, forró imát küldünk az egek felé: adj Uram 10 mázsa termés.

Hát a 10 mázsa termés így elérni aligha lehet. És mindezeknek mi az oka? Az állattenyésztés nem helyes arányú fizése, a birtok arányához nagyon kevés az igás erő.

Nézzünk csak széjjel, az a székely kiscgazda, kinek sem legelője, sem más viszonyai nem engedik meg az okszerűbb állattenyésztést, ki nyári istállózással karámokban nevel, nem nagyobb számú állatállományt tart-e birtoka arányához, mint pl. a mezősi nagy birtokos? Bizonyosan nagyobb, az jól trágyáz, 3-szor ugarol, tarlót buktat, az őszi szántást tavaszi alá soha el nem mulasztja, tavasszal azt grubberozza és a holdankénti buza termése soha sem 4—5 mázsa.

Hogy a gazdaság jól jövedelmezzen, első és legfontosabb kellék hát az okszerű és nagyobb számú állattenyésztés; állattartás.

Hazarészünkön — tagadhatatlan — vannak jeles tenyészetek, melyeknek nagy tudásu

tulajdonosai oly céltudatosan vezetik a tenyésztést, mely az erdélyi szarvasmarhának az ország határain túl is jó hirt szerzett és úgy testméretekre, mint minden jó tulajdonokra nézve, valóban gyönyörű példányokkal jelennek meg a kiállításokon, az állami gondoskodás is már a legmesszebbmenő segélyeket nyújtja az okszerűbb tenyésztésre, a jobb anyag előállítására és mindezeknek dacára — sajnos — mi a legtöbb helyen az eredmény! Alig valami. A nagyobb, jelesebb tenyészetek, bár tejlőképességre és igavonásra, edzettségre tekintenek, állományukat mint tenyészállatot, mint bikát vagy tehenet értékesítik és abból talán megfelelő jövedelmet is produkálnak. Ámde ezen irányt mindenkinek, minden gazdának követni nem lehet és nem is szabad; hisz mint az „E. G.“ egyik számában Esztéka barátom feleliti, „a jelesebb tenyészetek bikái sem találnak mind elhelyezésre“ és ugyan ha minden erdélyi gazda tenyészbikát nevelne és azt 600—1500 korona árban akarná értékesíteni, ki lenne akkor a vevő?

Tenyézszen tenyészmarhát, községeknek eladandó apaállatot a nagytenyésztő, a jobb tudásu és már jó hírnek örvendő gazda, de azért a többség is tenyézszen helyesebb irányban, de igavonó állatot, hogy szaporodjon az igás erő, a trágyatermelés és így a szemtermés is nagyobbíttassék.

Sokkal jobb szeretném én, hogy 6 frt legyen a buza ára és adjon holdanként 10 mázsa, minthogy 8—9 forintos buzaárak mellett teremjen 5 mázsa, számítsa ki akárki is a művelési költségek különbözetét és igazat ad nekem.

Nem szólok a kiscgazda tenyészteréről, az is hibás, de hát az úgy tesz, ahogy lehet; sem tudása, sem anyagi ereje nem engedi meg a helyesebb irány követését, bár sokkal több szép állatot nevel a paraszt gazda, mint a nagyobb birtokos és az uradalmak igás erő szükségletét, a jó jármos ökröt, többnyire parasztgazdától szerzik be, hát ha az a parasztgazda, aki az uradalomtól bérelt legelőn nevel ökröt, az uradalomtól részibe mivellet réttermésével teleltet ökröt, hogy legyen mit eladni az uradalomnak; miért nem teszi ezt a közép és nagy birtok? A mai állatállományak a

legtöbb birtokos utlevelet kellene váltson és engedje menni, ne legyen a létező színek mindenikével tarkázva a gulya, legyen az egyöntetű, magyar-erdélyi szarvasmarha.

Egy részről, hogy a nagyon is kevés igás erő szaporíttassék, hogy több trágyát lehessen termelni és hogy a tenyészet mint vásári áru is jobban legyen értékesíthető, szerény nézetem szerint a közép és nagyobb birtok állattenyésztésén másképpen kellene változtatni. És pedig: amely gazdaságban van pl. 10—15 ökörfogat, ott tartható lenne 30—60 darab magyar-erdélyi jó állásu tehen, azokat hatosba igázva télen, míg az ökör a gabonatermést vasutra fuvarozza, kikordaná a trágyát, ha sok a tavaszi szántás, a tehen szántana is. Míg az ökör ugarol, a teheniga a még meglevő trágyát az ugarra hordaná, behordaná a lóher és réti szénát, ha szükséges a gabonatermést is, maradna több ideje az ökörfogatnak okszerűbb, jobb talajművelésre, több trágyát termelünk és bizonyára nagyobbak lesznek az átlagtermések.

Az igás tehen kitünő tenyészanyag is, a jármos tehen nagyon jól nevelheti borját, ha nappal dolgozott a tehen, estve a borju szopja ki, de reggel meg lehet fejteni. Hogy a tehenek mily jól igázhatók, legszebben bebizonyította Sperker, ki a legintenzívebb gazdaságát kizárólag tehenekkel művelti.

A tehenek szaporulatából az üszök részint az állatlétszám fentartására fordítandók, a fölös szám eladatik, a bikaborjuk pedig kivétel nélkül mind az ökörállomány fentartására, a fölös szám pedig eladásra nevelendő.

A tulokgulya szabad karámokban, félereszű télszerek alatt kitelel, megszokja az időjárás változásait, lesz belőle edzett, munkabíró igás ökör, melyet 1—2 évi igázás után nem kell kimustrálni, mint a vásári marhát, feletetünk a gulyával polyvát, szalmát, megtisztul a szérűskert, csak egy jó szecsakavó és füllesztő kell ahhoz. És hogy a cseléd-tartás költségeit ne emeljük aránytalanul, a tehenek igázása idejére pl. trágya-, széna-, gabonahordáskor hónapos cselédeket lehet fogadni és mikor nem igáztatunk, elgondozza azokat néhány gulyás legény. Szerény nézetem szerint csakis így érhető el jobb átlagtermés, ha több trágyát termelünk, ha a haszonállatot, a tenyészanyagot is használjuk mérsékelten igára, ha ezáltal intenzívebben műveljük a talajt, mert nem lehet a cél — sokat — rosszul dolgozni, hanem sokat és jól.

Igen óhajandó lenne, ha ilyen irányú tenyésztéssel a nagyobb gazdaságok jó példával járnának elől, nem kell attól megijedni, hogy a nagy állatállományak nagy a tartási költsége, hisz igénytelen a mi fehérmarhánk s meg él az csontliszt nélkül is.

Albisi Béla.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A madarak életkora.** Az állatok között a madarak élnek jóformán a legtovább. Hollandia Alkmaar városában 1872-ben egy olyan hattyu mult ki, a melynek még 1773-ban tettek rézkarikát a nyakára. Akkor is már valószínűleg anyányi volt a madár s így jóformán 100 évig élt, de a hattyu, némelyek állítása szerint, háromszáz esztendő is meg ér. A hattyu után mindjárt a sólyom következik. Knauer természettudós állítja, hogy ismert egy százhatvankét éves sólymot. Nagy életkort érnek még a sasok és keselyük is. 1819-ben halt el egy kőszáli sas, a melyet száznegy évvel azelőtt fogtak. Egy 1706-ban közrekerített fakó keselyű 1804-ben szünet meg élni, tehát száztizennyolc évet töltött fogságban. Noksonnál Laaland szigetén, 1881. április 15-én királysast lőttek, nyakán érclánccal erősített bádogszelencét találtak ezzel az irással: „Elfozták és ismét szabadon bocsátották 1792-ben Anderson R. és C. Bölg a Falsteren, Dánia.“ A papagájok is hosszú ideig élnek. A fogva tartott példányok akárhányszor túlélték azt a családot, ahol növekedtek és életük

és lányát, Marisát. Arkansasban voltak ők is, és Borovinában kellett társaik sorsában osztozkodniuk. De kezdetben jobb dolguk volt nekik. Az őserdő még mindig jobb, mint New-York kövezete. Azonkívül ott nem volt semmijük, míg itt volt kocsijuk, szerszámjaik és juhaik, miket Clarksvilleben olcsón szereztek be. Ott borzasztó vágyakozás gyötörte őket, míg itt a nehéz munka terhe alatt gondolataik nem szárnyalhattak a jelenen túl. Az öreg paraszt kora reggeltől késő estig az erdőben dolgozott baltájával, hogy csak minél hamarabb meg legyen a ház fölépítéséhez szükséges faanyag. A lány főzött, a folyóban ruhát mosott és ő is reggeltől estig foglalkozkodott.

És mégis, noha nagy fáradozásuk volt, a szabadban való mozgás, az üde erdei levegő lassanként elmosták annak a betegségnek nyomait, melyet New-Yorkban, a nagy nyomoruságban kapott Marisa. A forró nap megbarnította a hálvány arcoskáját és aranyos zománcal vontta be. A Sankt-Antonióból és a nagy tavak vidékéről jött legények, akik minden csekélységért képesek ökölré menni, csupán csak abban értettek egyet, hogy Marisa szemei az arany haj alatt olyanok voltak, mint a mezőn kékellő buzavirág és hogy az egész földkerekség legszebb lánya Marisa.

Marisa szépsége hasznára vált az öreg Vavsonnak is. Ő telephelyét ott választotta ki, ahol legritkább volt az erdő és senki sem akarta azt elvenni tőle, mert a legények mind az ő pártján voltak. Nem egy közülök hébe-korba beállított hozzá, hogy a különféle munkáknál segítségére legyen és a ravasz öreg, aki mindjárt megszimatolta, hogy honnan fúj a szél, furfangos beszédjével igyekezett ezt kihasználni.

— Az én lányom, szólt néha a legényekhez, úgy jár a mezőn, mint egy lilium, mint egy nagyuri hölgy, mint egy királykisasszony. Aki nekem megtetszik, annak adom majd oda, de annak aztán derék legénynek kell lennie, mert nem olyan jött-ment lány ám ez. Aki a legszívesebb hozzám, aki a legszebben kéri tőlem, az megkapja, de nem minden ágról szakadt gyerek...

Aki tehát segített az öregnek, azt hitte, hogy a saját ügyében fáradozik.

Vavsonnak tehát jobb dolga volt, mint a legtöbbnek, sőt nagyon is jó dolga lett volna, ha csak valami jövővel kecsgettette volna a telep. De nem, ott napról-napra rosszabbul álltak a dolgok.

Az őserdő zöld fala lassan tágitott csak a szekercék éle elől. És azok, akik betévedtek az őserdőbe, csodálatos dolgokat meséltek róla. Jöttek a hírrel, hogy ez az erdő vég nélkül való, hogy minél messzebb hatolnak be, annál irtózatosaab mocsarak és földalatti vizek vannak benne, hogy borzasztó szörnyetegek lakoznak ott, hogy iszonyatos, kísérteties alakok suhannak el a sűrűben az ember mellett, hogy óriási kigyók sziszegnek ott, hogy sajátságos hangok susogják: „Ne menj be!“, hogy hatalmas cserjék megragadják az emberek ruháit és nem engedik azt ki... Egy Chicagóból való legény meg éppen azt mondta, hogy az eleven ördögöt látta, amint bozontos, irtózatossá fejével kiemelkedett a mocsárból és olyan rettenetes ordításban tört ki, hogy alig ért elevenen a telepig. A texasi telepesek megmagyarázták ugyan neki, hogy az nyilván egy bivaly volt, de nem akarta elhinni nekik.

(Folytatjuk.)

nagy részét töltötték. Amerikai monda állítja, hogy egész népfaj kipusztulásának, végeltűnésének voltak életben maradó tanúi. Valószínű, mondja Humboldt, hogy az aturok népe nemrég enyészett el. Maipuresben van ugyanis egy öreg papagáj, a melyről a benszülöttek azt állítják, hogy azért nem értik a beszédét, mert a már kihalt aturok nyelvén szól. A kakuk harminckét évig is él. Hosszú életű a holló. Szályhagyományok szerint három-négyszáz évet is megér. A szarka már csak husz-huszonöt évig bírja ki a fogságot. A tyúkról tudjuk, hogy élete tizenöt, sőt a pulyka, tizenhat, a galamb tíz évig él. A kisebb énekes madarak életkorának határa nyolc-tizen-nyolc év. Fogságban a fülemive legfőbb nyolc-tíz évig, a fekete rigó tíz-tizenkét évig él. A kanári madár azonban megéri a tizenkilencedik évét is.

+ **A herélföld mézszükséglete** a talaj szerint változó. Nehéz talaj több meszet igényel, mert tápláló feladatán kívül, a föld porhanyítását, melegítését is végeznie kell. A könnyű talajok legalább is 0.06—0.10 százalék, a kötött talajok 0.20—0.25 százalék meszet tartalmaznak. Homokban 0.30 százalék mézszükséglet; nehéz földben 1 százalék méz megfelelő a herék kedvező fejlődésére.

+ **Patkányokat tehénistálók** úgy üthetünk el, ha arányosan elosztva néhány kecskét kötünk a jászlakhoz, melynek szagát a patkányok nem szenvedhetik. B. W.

Háztartás.

A hús.

A hús, közvetlenül az állat leölése után lágy szivacsos és csak miután teljesen kihűlt, merevednek meg az izmok. Utána már megkezdődik a levegő romboló munkáját. Az állott hús megpuhul és porhanyossá válik. A ki ezt szereti, a húst hűvös helyre akasztja, persz vigyázni kell rá, hogy légy ne férhessen hozzá. Télen persze tovább lehet a húst eltartani, mint nyáron, mikor bizony sokszor 24 óra alatt is teljesen megromlik. A meleg elvonja a húsnak bizonyos alkotórészét minek következtében nyúlos és rosz szagú lesz. Ha ez a baj már megtörtént és a húst mégis használni akarjuk, akkor a már romlott részeket ki kell vágni és csak ezután szabad a húst megmosni.

Mennél kevesebbet mossuk a húst, annál inkább megmarad tápláló ereje. Ha egy nagyobb darab középből lesz vágva, úgy elég azt csak letörölni. De elkészítés előtt nedves húsverővel kell egyoldalra verni, különösen nyáron, mikor nem lehet annyi ideig tartani, hogy porhanyóvá váljék.

A húst többféleképpen lehet a romlástól megóvni. Legbiztosabb a jég. Hogy a húsnak nedve azonban ne vonja el, nem szabad pusztán rá tenni. Ha lehet jégverembe vagy jég-szekrénybe akaszszuk, ha evvel nem rendelkezünk úgy legalább pergamen papirba tegyük a jégre.

Jól megóvhatjuk a húst a romlástól, ha íróba vagy savóba tesszük, de úgy, hogy az jól ellepje. Mindennap frisset kell rá tölteni.

Ecet, (higitva) sör vagy bor fűszerrel szintén jól megóvja a húst a romlástól.

Ha a húst leforrázzuk és azután egy zsirréteget töltünk rá, szintén ugyanazt érjük el vele.

A húst sokféleképpen lehet elkészíteni. Ha jó leveses főthúst akarunk, úgy azt forró vízben kell főltetni, ezáltal a pörusok összehúzódnak, mi által a hús tartalmasabb marad, de ha jó levest akarunk, a húst mindig hideg vízbe kell főltetni.

A hús párolásának célja szintén a húsnak levét megtartani, ily készítés mellett nem vesz el sem ize, sem tápláló ereje. A hús párolására vannak csavarokkal ellátott fazekak, de ennek hiányában egy rendes edényben is lehet készíteni, de jól be kell fűdni. Jó forró vízben kell piritani, liszttel meghinteni, mi szintén piruljon, időnként kevés vizet alá tölteni és fűszert, gombát, hagymát hozzá

tenni. Bor vagy tejföl izletesebbé teszik a húst. Öreg állatok húsát így a legajánlatosabb készíteni.

A hús sütéséhez eleinte egyenletes nagy meleg szükséges, mely később csökkenhet. Olyan húsnál, melynek rostjai tömören vannak egymás mellett, mint például a disznó és birka húsnál, a hőmérséklet ne legyen oly magos, de állandó. Gondoskodjunk jó, tartalmas, kicsit állott húsról. Mossuk, verjük meg nedves húsverővel, sózzuk és tegyük alkalmas edénybe. Már most elég forró zsirt töltsünk rá, tegyük a jó meleg sütőbe, ügyelve azonban, hogy túlságosan ne barnuljon. Ha az edényben már barna lerakódás képződött, meleg vizet kell hozzá tölteni, hogy több peccenyelé legyen, de nem annyit, hogy a gőz árton a peccenyének. Ezt többször kell ismételni. Fűszert, hagymát stb. ne tegyünk rá, mert elveszi a különböző húsok sajátos ízét. Egy spēkelőtűt óvatosan beleszúrunk és ha a leve helyett még vér ömlik, úgy a hús még nem sült át. Túl sok sütéstől azonban száraz és íztelen lesz a hús. A süthús közepe gyenge rózsaszínű legyen. Mielőtt a húst szétvágjuk, mintegy 10 percig hagyjuk állni, hogy a közepéről a külsejére toljon a leve. Abba az edénybe, melyben a hús sült, vizet kell tölteni és ha ez felfőtt, rátölteni.

Ha a húst spēkelni akarjuk (szárnyast kivéve) a hártáját le kell húzni. Erre a célra egy kis hegyes kést használunk, evvel a felső hártya alá nyulunk, ha lefejtettük, vegyük balkezünkbe, a rajta tapadó húst, vakarjuk le és nyomkodjuk vissza erősen a husra. Azután vágjunk szép fehér nyers szalonnából vékony, mintegy 3 centiméter hosszú szálakat, melyek azután egyenletesen, sorjában be lesznek a spēkelőtű segítségével húzva. Különösen száraz húst kell spēkelni. Emma asszony.

IRODALMI SZEMLE.

Szikes talajok javításáról. Tanulmány. Irta *Herzfelder A.* Dezső. 24 ábrával. Ára 1 korona. Kiadta a *Lampel Wodianer*-féle udvari könyvkereskedés. — Rendkívül érdekes és hasznos tanulmány, a mely épen most a mezőgazdasági kérdések iránti érdeklődés fejlődésével nagyon aktuális is. Hazánkban ugyanis sok a szikes talaj, s a szikes területek meghódítása a növénytermelésre rendkívül jelentős probléma. Szerző aki a kérdésben első rangú szakember, részletesen ismerteti a szikes talajok elterjedését, keletkezését, a szik káros hatását és az ellene való védekezést, a talajmosást és végül a kérdés irodalmát, a könyvet minden érdeklődőnek melegen ajánlhatjuk.

Szövetkezeti utmutató. Irta *Balás István.* Értékes kis könyv, a mely nélkülözhetetlen segédkönyve a szövetkezeti igazgatónak, felügyelő-bizottsági tagoknak s általában a szövetkezeti ügy barátainak és minden rendű tagjának. Ismerteti a szövetkezeti ügyet Magyarországon. A hitel, mezőgazdasági értékesítő és beszerző, ipari fogyasztási szövetkezetek és ezek szervezetét, az igazgatóság és a felügyelő-bizottságok jogait és köteleességeit. Egyben közöl alapszabálymintákat és utbagyításokat az alakításra vonatkozólag. Ára 1 kor. 40 fillér. Kiadta a *Lampel Wodianer* udv. könyvkereskedés.

Munkásfüzetek. A *Lampel-Wodianer*-cég kiadásában *Munkás füzetek* címmel megjelenő gyűjteményes vállalat, a mely első sorban a munkásnép szellemi szórakoztatására és ismereteinek gyarapítására törekszik, immár második évfolyamába lépett. A második évfolyamból megjelent eddig öt szám. 1. A magyar alkotmány. Irta *Palotai Hugó.* 2. Bodogország a maga valóságában. (Egy magyar munkás amerikai levelei). Irta *Vetési László.* 3. Falusi históriák. *Homok.* 4—5. A mesterlegények. Irta *K. Nagy Sándor.* A gyűjtemény egy-egy száma 20 fillérbe kerül. Előfizetési ára egy évre (20 füzet) 4 korona, s így a gyűjte-

mény alkalmas úgy becses tartalmánál, mint olcsóságánál fogva, hogy munkáskönyvtárak alapját képezze.

Jégverés elleni biztosítás. Hogy hány-szor teszi tönkre a gazda legszebb reményeit egy-egy hirtelen lezúduló jégvesz, azt sajnos, mindnyájan tapasztalatból tudhatjuk.

E csapás ellen biztosítással igyekszünk védekezni, mivel ez az egyedüli mód arra nézve, hogy kárunk, ha mindjárt teljesen nem is, de legalább nagyobb részt megtérüljön.

Baj azonban, hogy gazdáink igen nagyrésze sem a biztosítás megkötése, sem a kár felbecsülése körül nem bír kellő jártassággal, minél fogva a biztosításhoz szükséges ívek betöltését az ügynök tetszésére bízza, ki — ha nem eléggé lelkiismeretes — már itt kárt tehet a gazdának; ha pedig következik a jégverés, maga a gazda nem értvén a valódi kár felbecsüléséhez, megint ki van szolgáltatva a becsüsök kénye-kedvének és esetleg sokkal kevesebb összeget kap a biztosító társaságtól, miut a mennyi őt jogosan, igazság szerint megilletné. De megtörténhetik az is, hogy a gazda nagyobb követeléssel áll elő, mint a valódi kár, a miből aztán sok kelemetlenség, sőt költséges pör is támadhat, a hol megint csak a gazda húzza a rövidebbet.

S mindez másképpen lehetett volna, ha a gazda maga is értett volna a biztosítás helyes megkötéséhez és a kárnak felbecsüléséhez.

Ezekre nézve pedig kimerítő, könnyen megérthető és számos példával is megvalósított utbagyítást ad *«A jégverés által okozott károk biztosítása és becsülése»* című könyv, *Várady Lajos-tól*, a mely Budapesten a *«Franklin-Társulat»*-nál jelent meg s kemény kötésben 3 koronát kapható.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület f. évi június hó 5-én, délelőtt 10 órakor Kolozsvárt, az »Erdélyi Gazdasági Egylet« helyiségében (Deák-Ferenc-utca 11. sz., I. emelet) I-ső rendes választmányi ülését tartja, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A Gazdatisztek Országos Egyesülete által az egyesület választmányába delegált két vál. tag bejelentése és az annak választmányába az egyesület részéről küldendő két tag kijelölésének jóváhagyása.
3. Titkári jelentés:
  - a) a megalakulás óta belépett tagok számáról;
  - b) az E. G. E. által adott évi segélyről;
  - c) az egyesület eddigi működéséről.
4. Pénztári jelentés.
5. Tisztviselők javadalmazásának megállapítása.
6. Az »Erdélyi Gazda« szerkesztőjével és kiadóhivatalával való megállapodás.
7. A tagok gyűjtésének szervezése.
8. A gazdatiszti nyugdíj ügyében való határozás.
9. A gazdatiszti állásközvetítés szervezésének kérdése.
10. Az egyesület tagjai részére megszerzett kedvezmények bejelentése.
11. Beérkezett kérvények elintézése.
12. Ülés napjáiig beérkezett tárgyak és indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület első választmányi ülésére szóló meghívó a tárgysorozattal együtt jelen számunk »Egyleti élet« rovatában található. Az egyesület elnöksége ezúton is fölkéri a tagokat, hogy azon minél nagyobb számmal jelenjenek meg. Az *Erdélyi Gazdasági Egylet* ezen az első választmányi ülésen báró *Jósika Gábor* alelnök, dr. *Szentkirályi Ákos* és *Gyárfás Benedek* igazgató-választmányi tagok fogják képviselni.

Milyen lesz az idő a nyáron? *Falb* Rudolf ismert világ időjós szerint a következő nyári időben lesz részünk: *Junius* első hetében országos eső várható mindenfelé, mérsékeltlen hűvös idővel. Valószínű, hogy június hatodika mint első rendű kritikusan nap lesz majd emlékezetessé, sőt már harmadikán is jó lesz vigyázni. Ebben az időtájjal aligha hó nem esik a hegyes vidékeken, később azonban száraz idő lesz, melyet gyakran szakít félbe itt is, ott is zivatar. *Junius* huszonegyediké harmadrendű kritikusan nap. Ettől kezdve megint esik, majd mindenfelé hűvös idő lesz és sok zivatar. — *Julius* elején is hűvösebb lesz az idő, mint máskor. Kevés zivatart várhatunk. *Julius* ötödike azonban elsőrendű kritikusan nap; a hegyek közt havazni fog. Száraz idő lesz ezután, huszadika ismét harmadrendű kritikusan nap, a hónap végén melegebb lesz az idő, némi csapadékkal. — *Augusztus* első fele normálisan meleg lesz, eső nélkül, harmadika elsőrendű kritikusan nap, de lehet, hogy a száraz idő miatt nem lesz olyan veszedelmes. Nagy eső várható úgy tizedike táján. Ezután meleg és szárazság következik. A hónap vége esős, viharos. Persze, ez mind nem szentírás!

Jégverés. Csikmegye felsíki járásában, *Csik-Szt.-Domokos* határában — mint levelezőnk írja, — május 19-én délután 5 óra körül 8 perczig tartó féldíonagyságu jég esett, a melyet nagy vihar előzött meg. — Udvarhelymegye *udvarhelyi* járásában május 19-én délután 4 óra tájban nagy vihar volt, mogyoró és díonagyságu jéggel. Kár minikét helyen kevés történt.

A Festetits-szobor leleplezése. Keszthelyen szobrot állítottak gróf Festetits Györgynek, aki az ottani gazdasági tanintézetnek nagylelkű alapítója volt. A szobrot országos ünnepélylyel június 8-án leleplezik le. Az ünnepélyen az E. G. E. képviselőiben Dr. Szentkirályi Ákos ig. vál. tag és Tokaji László titkár fognak megjelenni.

Pályázati hirdetmény. A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága a tanintézet konviktusában az 1902 — 1903. tanévben betöltendő 8 állami alapítványi ösztöndíjas (ingyenes) helyre pályázatot hirdet. Ezek a helyek a tanintézetbe belépő I-ső éves hallgatóknak vannak első sorban fentartva és azokat az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyrészi megyékben (a tulajdonképeni erdélyi megyékben és a volt „kapcsolt részekben”, azaz a volt Kraszna Közép Szolnok és Zarándmegyékben és Kővár vidékén) született, iskolai tanulmányaikat jó sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból, az intézetben lakásból, fűtéssel és villágítással, ágyneműekkel és ezek mosatásával és betegség esetén ingyenes gyógykezelésből. A bélyegmentes folyamodványhoz mellékelendő: 1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gimnásiumi, reálisiskolai, vagy polgári iskolai osztályról vagy a kereskedelmi iskola (akadémia) végbizonyítványa. A kik több osztályt végeztek, vagy érettségi vizsgát tettek, előnyben részesülnek. 2. Koresztelő levél a születési helys betöltött 16 éves kor igazolására. 3. Szegény-

ségi bizonyítvány (melyet a főszolgabíró, illetőleg városban a rendőri kapitány kell látnomozzon.) 4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkatú és a himlő ellen való védőtűzés igazolására. 5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a folyamodó részére a szükséges és az első félévben körülbelül 90 koronára menő összes díjakat lefizetik és folyamodó egyéb szükségleteiről (taneszközökről, ruházatról, szükség esetén tüztöltőzubbonyról) kellőleg gondoskodnak. A folyamodványban felsorolandók még: a folyamodó illetőségi helye, szüleinek állása, tartózkodási helye, testvéreinek száma és kora, továbbá, hogy árva e, vagy nem. A folyamodványokat a földmivélsügyi m. kir. Miniszter Úr Ó Nagyméltóságához czimezve f. év. július hó 15-éig a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához — *Kolozsvár* — kell benyújtani. A tanintézet új konviktusába 24 hallgató vétetik fel *fizető helyekre* a következő feltételek mellett: 1. Lakásért — fűtéssel — teljes élelmi ellátásért és ingyenes gyógykezelésért *félévenként előre* 225 korona fizetendő a tanintézeti pénztárba a tandíjon és egyéb díjakon kívül, melynek összege félévenként 50 — 90 korona tankönyvekkel együtt; 2. ezekre a helyekre a *tanintézeti igazgatóság*hoz kell folyamodni, kötelező nyilatkozatot mellékelve a folyamodványhoz a szülő, vagy gyám részéről arról, hogy a hely elnyerése esetén a befizetendő összeg a beiratáskor befizettetni fog. 3. a folyamodványok folyó évi szeptember hó 10-ig beküldendők; 4. a folyamodók folyó évi szeptember 20-ig értesíttetnek, hogy kaptak-e helyet; 5. jó iskolai bizonyítvánnyal — 6. gimnásiumi, reál, avagy polgári iskolai bizonyítvány — és vagyontalansági bizonyítvánnyal folyamodók előnyben részesülnek. A tanintézetbe felveendő hallgatók beiratkozási ideje október 1 — 8-ig tart. A tanintézeti „Értesítő” megküldi az igazgatóság. *Kolozsvár*, 1902. május hó 15-én. Dr. *Szentkirályi Ákos* igazgató.

Gazdász-juniális. A június 5-én tartandó gazdász mulatság védnökei: *Bánffy Ernő* br., *Baintner Ferenc* dr., *Bartók György* dr., *Dózsa Endre* és *Wesselényi Ferenc* br. Tiszteletbeli elnökei dr. *Szentkirályi Ákos*, r. b. elnöke *Csérer Lajos*. A mulatság a sétatéri kioszkban lesz.

Tenyészállat-díjazás Fejvencen. F. évi június hó 5-én a *tordaaranyosmegyei gazdasági egyesület*, a földmivélsügyi miniszterium támogatásával Fejvencen szarvasmarha tenyészállat-díjazást rendez. A következő napon 6-án pedig kezdődik az országos állatvásár. Fölvívjuk gazdáink figyelmét erre a díjazásra és vásárra, a hol tenyészállatszükségletüket is előnyösen szerezhetik be. Bővebb fölvilágosítást ad a nevezett egyesület titkári hivatala.

A Mátyás szobor leleplezése. A király kihallgatáson fogadta *Kolozsvár* küldöttségét, a melyet *Hegedüs Sándor* orsz. képviselő vezetett, hogy őt a Mátyás szobor leleplezésére meghívja. A küldöttség tagjai *Szvacsina Géza* polgármester, *Feilitzsch Artur* báró orsz. képviselő, *Márki Sándor* dr. egyetemi tanár, *Fekete Nagy Béla* tanácsos, *Eszterházy László* dr. főjegyző és *Nagy Lajos* unit. esperes voltak. *Hegedüs Sándor* beszédében jelentette Ó felségének, hogy *Mátyás király* szobra, melyet legfőképen Ó felsége nagylelkűségének és magas támogatásának köszönhet *Kolozsvár*, elkészült. E szobor leleplezési ünnepélyét nagy nemzeti látogatásával szerencsésítetné a várost. A király válaszában kijelentette, hogy dicső elődje szobrának leleplezésén, ha csak teheti meg fog jelenni, — Ez alkalommal, minden valószínűség szerint az *Erdélyi Gazdasági Egylet* is egy nagyobb szabású időszerű gazdasági gópkiallítást fog rendezni.

A gödöllői méhészeti gazdaság megnyitása. A jövő hó 1. napján délután ünnepélyesen megnyitják *Gödöllőn* azt az új állami intézetet, melynek célja a méhészkedés minden rendű formáit bemutatni és az okszerű méhészkedés ismereteit terjeszteni. A ünnepi

megnyitó programja: báró *Ambrózy Bélának*, a kormány méhészeti szaktanácsadójának ünnepi beszéde, mely után *Darányi* földmivélsügyi miniszter megnyitja az intézetet, majd a társaság a telepet, amelyen különféle rendszerű pavillonok vannak, megtekinti. Az ősi köptüs rendszertől, a legmodernebb méhkasig minden fajtája látható e jövedelmes gazdasági ágának. Van a mintatelepnek mézelő növényeket termő kísérleti telepe, a méhészet üzéséhez szükséges eszközök készítő műhelye, internatus a bennlakó növendékek részére. A megnyitó ünnepre már eddig is sokan jelentkeztek, a kormány tagjai közül is többen megígérték, hogy az új gazdasági szakintézmény megnyitását jelen lesznek.

Mezőgazdasági tanfolyam néptanítók számára. A földmivélsügyi miniszter július 15-től augusztus 10-ig az adai, algyógyi, csákovári, csabai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karcagi, komáromi, kecskeméti, lugosi, nagy-szentmiklósi, rimaszombati, szabadkai, szentimrei, breznóbányai, pápai iskolákon 20 — 20, összesen 320 néptanító számára, négyhetes gazdasági tanfolyamokat rendez. Minden felvett néptanító 100 (egyszáz) kor. átalányban részesül.

A hajózási ügyek a földmivélsügyi miniszteriumban. Szakkörökben határozott alakban merült fel a hír, hogy a folyó, csatorna- és tóhajózási ügyek a kereskedelmi miniszterium ügyköréből a földmivélsügyi miniszterium ügykörébe fognak átadatni. Az új rendezkedés állítólag még az év folyamán megtörténik.

Országos buzakiállítás. A pozsonyi kiállítással kapcsolatosan országos buzakiállítást rendeznek.

Borkiállítás Pozsonyban. A Pozsonyi Országos Mezőgazdasági Kiállítás keretében borkiállítás is lesz, mely iránt országszerte igen nagy érdeklődés mutatkozik. Kiváló alkalom kínálkozik a pozsonyi kiállításon a borkok bemutatására, mert gondoskodva lesz arról, hogy a kitüntetésre érdemesített összes borok poharanként kiméressenek s így a kiállítást látogató közönségnek módjában leendő a borok jóságáról izelés útján meggyőződést szerezni. A borkiállítás bejelentésének határ-ideje június 1-én jár le.

Hivatalos farkasvadászat nyáron. Szilágyvármegye és Biharvármegye egy részében, a Részhegység táján nagyon elszaporodtak a farkasok s rengeteg kárt tesznek, sőt az ember életét is veszélyeztetik és rettegésben tartják az egész vidéket. Biharvármegye tehát utasította az élesdi járás főszolgabíróját, hogy járása területén hivatalos hajtóvadászatot rendezzen a farkasokra.

Méhészek figyelmébe. Az Országos Méhészeti Egyesület (Budapest, VI., Damjanich-utca 34.) a hozzája forduló méhészek viasz-és méztermését a legjobb napi áron értékesíti és a termelővel előzőleg megállapított vételár biztosítja, sőt szállító edényt is ad ingyen és bérmentesen szállítva. Az elmúlt 1901-ik évben 90,000 koronán felül fizetett ki méz és viasz fejében a termelőknek.

Munkás-lakóházak az Alföldön. *Darányi* földmivélsügyi miniszter 10,000 koronát adományozott Hódmezővásárhely városa munkássegítő-alapjának, hogy földmivelő munkás-lakásokat építhessen.

Felsőbb hatóságoknak a gazdaközönséget érdeklő logujabb elvi jelentőségű határozatal. 1. Alperes földjéhez át a felperes erdejéhez vezető és 35. év óta használt ut felszántása és bevetése miatt indított ügy elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. 2. Talajjavítási tervek a kulturmérnöki hivatalok által díjtalanul levén elkészítendő, ily tervezés költségeinek előlegezésére az érdekeltek nem kötelezhetők. 3. Gözékével való szántás nem ipari, hanem mezői munkát képezvén, annak csak az veendő figyelembe, hogy a szántás az 1868. évi LIII. t.-c. 19.§-ának második bekezdése által tiltott módon végeztetett-e. Igenlő esetben az ekként elkövetett kihágás

elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. 4. Ha mesterségesnek nyilvánított bort kereskedő hoz forgalomba, ezen cselekmény súlyosabb beszámítás alá esik és azért nem a büntetés minimumával sújtandó. 5. A közös legelő tulajdonjoga iránt formált igények érvényesítése az 1899. évi XVI. t.-c. alapján össze hívható birtokossági gyűlésnek tárgya nem lehet.

— **A bor kivétele a megrendelés-gyűjtési törvény tilalma alól.** Számos hazai borkereskedő a kereskedelemügyi miniszterhez memorandumot nyújtott be a bornak az 1900. XXV. t.-cikk tiltó rendelkezései alól való kivonása végett. A kereskedelmi miniszter a kérvényt véleményezés végett a kereskedelmi és iparkamaráknak adta ki és úgy vagyunk értesülve, hogy ezek majdnem egyhangulag a kérelem teljesítése mellett foglalnak állást. A bornak a megrendelés-gyűjtési törvény tilalma alól való kivételét a vélemények első sorban a hazai bortermelés érdekeivel okolják meg; felemlítik továbbá, hogy magánosoknál csak fajborokra lévén lehetséges megrendeléseket gyűjteni, a kivétel kreálása a közönséges borok termelőire és elárúsítóira nézve semmi hátránnyal nem jár. Végül felhozzák, hogyha a törvény tilalmát a borra nézve is fentartjuk, ez Ausztriában és más országokban retorziókra vezethet s borkivitelünk csökkenését eredményezi.

— **Sertésárak átszámítási táblázata.** Az új sertésvásári szabályzat szerint tudvalevőleg a sertések eladása nem mint eddig 45 kg élet és 4 százalék engedmény levonással, hanem teljes élősúly szerint történik. Az új szokványra való átmenet megkönnyítése céljából a Magyar Élelmiszerszállító Részvény-Társaság átszámítási táblázatot adott ki, mely az érdekelteknek föltöbb megkönnyíti az új rend szerint való számítás. Az átszámítási táblázatot a társaság hízalóknak, gazdáknak, sertéskereskedőknek és henteseknek díjtalanul küldi meg, ha hozzá fordulnak. A társaság központi irodája VII. Kerepesi-ut 20. szám alatt van.

— **A zónatarifa revíziója.** Az államvasutak igazgatósága, pénzügyi szempontoktól vezetve, előterjesztést tett a kereskedelmi miniszternek abban az irányban, hogy a visszaélésekre is alkalmat szolgáltató utazási kedvezmények megszorítása mellett a mostani zónák száma a szállítási díjak mérsékelt emelésével 14-ről 16-ra, esetleg 17-re emeltessék.

— **A rajnai borkezelés tanulmányozása.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a borkezelés és értékesítés tanulmányozása végett Rác Sándor vincellériskolai igazgatót és Pettenkoffer Sándor szőlészeti és borászati felügyelőt a Rajna mellékre küldte ki, kik két hétig maradnak ott.

— **Műbor forgalombahozataláért elítéltek italmérési engedélye.** Több kereskedelmi kamara felirt a pénzügyminiszterhez, hogy ne vonja el az italmérési engedélyt azoktól, kik mesterséges bor forgalomba hozatala — de nem előállítás — miatt elítéltek. A pénzügyminiszter, figyelemmel a törvény imperatív rendelkezésére s arra, hogy a közvetítő kereskedők a bornak nagyban vételénél egyrészt szakértelmüknek fogva, másrészt az aránylag csekély költséggel járó vegyi vizsgálat által könnyebben ellenőrizhetik a bor hamisítatlan voltát, mint a fogyasztók, kijelentette, hogy a borhamisítás és és hamisbor forgalomba hozatala miatt jogerősen elítélt italárusok és italmérők italmérési engedélyeit, úgy mint eddig, a jövőben is föltétlenül *be fogja vonatni.* Helyes!

— **Gabonakereskedők a fedezetlen határidőzlet ellen.** Bács-Bodrog, Temes és Torontál vármegyék gabona kereskedői nagyérdemű levelet intéztek Rubinek Gyula orsz. képviselőhöz, melyben bizalmukat fejezik ki a fedezetlen határidőzlet ellen évek óta viselt küzdelmeért s fejtegetik, hogy a fedezetlen tőzsdei határidőzletnek nevezett hazárdjáték milyen súlyosan károsítja a szolid gabonakereskedelmet is azáltal, hogy a nemzeti termelés leg-

fontosabb ágában, a mezőgazdaságban mesterséges áralakulásokat idéz elő, még pedig legtöbbször a mezőgazdaság terményei értékének csökkentésére. A délvidéki gabonakereskedők határozottan a fedezetlen tőzsdei határidőzlet ellen nyilatkoznak, annak sürgős eltörlését kérik a kormánytól.

— **Szövetkezeti gyümölcsértékesítés.** Amerikában egyre terjed a szövetkezeti uton való gyümölcsértékesítés. Nevezetesen Michigan államban terjedt el ez a mód. A gyümölcs-tenyésztők a nagy közlekedési utak mentén levő gőcpontokon raktárakat rendeztek be, melyekben a gyümölcsöt, mihelyt leszedték, begönyöltetik. Ennek az az előnye, hogy a gyümölcs egyöntetű csomagolásban jut a piacra és hogy a vásárlóknak nem kell az egyes farmokba menniök, a mi sok pénzbe és sok időbe kerül; ehhez képest jobb árakat is fizetnek a gyümölcsért. Minálunk eddig a termelők közönyén mult, hogy hasonló irányban nem tehattünk semmit.

— **A németországi sertés kivitelről.** (A. m. kir. földművelésügyi miniszter úr berlini gazdasági szaktudósítójának jelentése) Bár kissé lasan, de végre is szépen megindult sertéshúskivitelünk. Legkevésbé fizeti ki magát a német piacra éppen első minőségű árut szállítani, mely Kőbányán és Bécsben is jól értékesíthető. A német piacon aránylag legjobban értékesülnek az öreg nehéz sertések sok szalonnával, miután leginkább zsirnyerés kedvéért vásároltatnak, mely a munkásnépnek a kenyérhez vaját pótló főtápláléka. Igen nagy gond fordítandó azonban a minél szebb és tisztább feldolgozásra, miután itt hozzá van szokva az angol fajtaéhoz hasonló szép tiszta fehér bőrű sertésekhez. A gondatlanul dolgozott és a kocsiba is rosszul berakott szállítmány Berlinben nem talál vevőre és csak is arra való, hogy a magyar sertések hírnevét és árát lerontsa. A magyar sertések kereslete egyébként igen élénk és nemcsak a belső piacokon leölt sertések iránt, hanem a határállomásokon élő sertések után is nagy az érdeklődés. Mindenesetre azonban igyekezni kell a magyar sertéshúskivitel jobban szétágaztatni, mivel különben dacára annak, hogy a húskereskedelem főgőcpontja Berlin, az itteni piacon mégis árumegetőrlődés állhat be és ezzel az árak lenyomódnak.

— **Új mezőgazdasági gépgyár Kispeszen.** A Hofherr és Schrantz cég Kispeszen nagy-szabású mezőgazdasági gépgyárat állított fel, melyet üzembe is helyezett.

— **A magyar liszt terjedése.** Yokohamai konzulátusunk jelentése szerint a magyar lisztet jó minőségeért már Japánban is kezdik becsülni, más országok áraihoz képest, aránylag még magas. Yokohama lisztcsúszkáját eddig Kalifornia és Kanada fedezték; legújában Ausztria is részt vett ebben és Magyarországból is történtek kisebb próbarendelések.

— **Bessemer-festék (védjegy üllő) tartós vasmáz.** Gazdasági üzemekben évek óta használják oly vastárgyak befestésére, melyeket az elrozsdásodástól megóvni óhajtják, a Bessemer-festéket (védjegy üllő). Számos a gyakorlatból előtűnk fekvő elismerő nyilatkozatból látjuk, hogy ezen gyártmány az olompirt valamint az olajfestékmázolatot minden tekintetben felülmulja. A Bessemer-festéknek ezen jó hírneve azáltal nyer igazolást, hogy nagy ellentállóképessége mellett légköri és vegyi behatásokkal szemben, jelentékeny ruganyossággal és fedőképességgel is bír, és hogy minium alapozás a Bessemer-festék alkalmazásánál meg-takarítatik.

Ezért gazdasági szempontból is előnyös vasszerkezetek, vastetők, gerendák, oszlopok, rácsok, mezőgazdasági gépek, nem kevésbé azonban valamennyi a szabadon levő tárgyak részére Bessemer-festéket (védjegy üllő) alkalmaztatni, annál is inkább, minthogy ezen gyártmány mázolásához készen minden kívánt árnyalatban szállítatik.

Azt hisszük, hogy ezen Lutz Ede és Tsa pozsonyi festékgyárosok által gyártott festék uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok körében teljes érdeklődésre fog találni.

Nagymennyiségű biborhere és muharmag kapható. Cima kiadó-hivatalban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. B. Z. Közelebbről ismertetni fogjuk.
B. I. Nem közölhetjük, mert csak oda való, ahol elő lett adva. Oda jó. Nekünk új és részletes dolgok kellenek Öntől olyat is kaphatunk. Nézze meg lapunk tartalmát és közleményeink jellegét s ahhoz irányítsa beküldendő dolgait.
N. J. Várjuk!
Tollas Dénes K.-Szt-Pál. Kérésére készséggel kijelentjük, hogy ily aláírású cikkünket önnek egy más vidéki névrokona írta.
R. S. — Dévai. — T-o. l. r. — Közlöjük.
P. Gy. Privát levelet írunk.
M.-I. Elintéztük megbízását.
Bérlő. Szívesen megteszszük.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt.
(Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és
BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.

(412.)

Magyar Jelzalog-Hitelbank**Képviselősége Kolozsvártt**

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os**Zaloglevélcölcsonöket**

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 5 százalék.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os zaloglevélcölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os zaloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémmkötvények

AZ

„ADRIAI”

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvártt:

Szekula Akos

vezérfelügyelő. (250.)

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLO.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely *Magyarország teljes kormányzati és anyagi függetlenségeért lelkesül*. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, mellétekintetek nem kötik és nem vezetik közcélu akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert *éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi*.

Legolcsóbb, mert míg a többi lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre „ 12 „

negyedévre „ 6 „

egy hónapra „ 2 „

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t.

Budapest, V., Erzsébet-tér 9. sz.

Sürgőnyezim: „AGRÁRBANK.”

Alaptőke 24.000.000 korona.

Sürgőnyezim: „AGRÁRBANK.”

Kölcsönöket ad és hitelt nyújt földbirtokosok és mezőgazdák részére telekkönyvbekebelezés vagy más más megfelelő biztosíték ellenében.

Átvesz pénzbetéteket folyó- és cheque számlára.

Eszközöl bizományi üzleteket fedezet mellett úgy a budapesti, mint bármely külföldi tőzsdén.

Kölcsönöket nyújt a Phylloxera pusztította hegyi szőlők felújítására az 1896. évi V. t.-c. alapján E kölcsönöket a földművelési és pénzügyi magyar miniszterektől kinevezett tagokból s a bank megbizottaiból alakult bizottság engedélyezi. A visszafizetés kezdődhetik a telepítés megkezdését követő 5-ik évben s a tartozás 15 évenylen évi részletben törlesztendő. A kölcsönök felvétele, lebonyolítása és telekkönyvi biztosítása céljából kiállított minden irat, beadvány, okmány és nyugtatvány, valamint a kölcsönök teelekkönyvi bejegyzése és törlése — az 1896. V. t.-c. 18 §-a értelmében — bűnyeg és illetékmentes.

Az ezen kölcsönök alapján a bank által kibocsátott

4% Szőlőkötvények és azok szelvényei az 1896. évi V. t.-c. 16 §-a értelmében a tőkekamat- és járadékadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó és szelvényhelyegilleték alól, úgy minden más blyegkötelezettség, illeték és adó alól mentesek, óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyszintén a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére szolgálati és üzleti biztositókra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. hadsereg, a cs. és kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir.

csendőrségnél házassági óvadéku felhasználhatók, az osztr.-magy. bank fő- és fióküzleténél pedig kézi zálogul elfogadtatnak.

A bank által alapszabályszerűen megszerzett követelések és értékek alapján kibocsátott.

4 1/2%-os járadékjegyek kamatszélvényeinek beváltása az 1875. évi XXII. t.-c. 6. §-a értelmében tőkekamat- és járadékadó levonása nélkül történik s a mennyiben a járadékjegyek és szelvények bélyegilleték alá nem esnek, azokat a bank közvetlenül a sajátjából fizeti. Visszafizetésre kerülő járadékjegyek a névérték 102%-val levonás nélkül váltatnak be. Ezen címletek a közigazgatás, valamint az igazságügyi igazgatás összes ágazataiban üzleti biztositókul és bánatpénzül, és az osztr.-magy. bank fő- és fióküzleteinél kézi zálogul elfogadtatnak.

A bank 4 1/2%-os záloglevelei febr. 1-én, máj. 1-én, aug. 1-én és nov. 1-én utólagosan esedékes negyedévi részletekben kamatoznak s kamatszélvényei az 1899. évi XXX. t.-c. értelmében most és a jövőben minden adólevonás nélkül váltatnak be. E záloglevelek — a melyek ötven éven belül sorsolás után teljes névértékben fizettetnek vissza — ugyanezen törvényezik értelmében óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gonúnokoltak pénzeinek, ugyszintén a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére, szolgálati és üzleti biztositókra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. közös hadsereg, a cs. kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir. csendőrségnél házassági óvadéku felhasználhatók, az osztrák-magyar bank fő- és fióküzleténél pedig kézi zálogul elfogadtatnak.

(897.)

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguand fils leghirnevebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

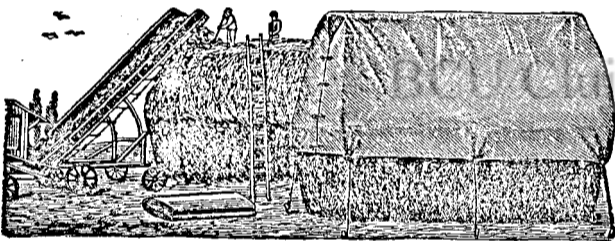
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott az „Erdélyi Gazda”-ból. (792.)

B. Bak Lajos Ö csász és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az aranykoronás kereszt birto-kosa mübutor és épület: asztalos munkák és parquette gyári üzlete: Kolozsvárt. Alapított: 1869. (845.)

VIZMENTES PONYVÁK

KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

El pusztíthatatlan minőségben
Repczeponyvák,
Vitorla-vászon
ponyvák,
Kocsi-ponyvák.
— Alapított 1830. —
Cs. kir. szab. vizmentes szövetyár.
— 46 kiténtetés. —

ELSINGER M. J. és FIAI

Budapest,
V., Mária-Valeria-u. 10. szám.

Sürgőnyezim: „Elsinger Budapest, Thonet-udvar”

(Thonet-udvar.)

Vizmentes Ponyvák

elismert kiténtő minőség — □ metr. 1 k, 70 fillér és följobb,

Zsákok

Tarpaulin- varrással és varrás nélkül 68 fillér és följobb.
Rovatás-
Kender-

Sátrak, esőköpenyek, öltönyök, kendertömlő, tüzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni. (880.)

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetyujdonságokat.

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Az állat-praeeparatumok teljesen molymentesek.

Állatok minden fajainak kiténtésére vállalkozik.

Katona Mihály

nyilv. állatpraeparáló és tanszerkészítő intézete

BUDAPEST, József-körút 13.

Emlősök és madarak természetűen a legújabb módszerrel (modellirozással) készíttetnek: szebben, jobban, mint bármely hasonló intézetben.

Budapest 1900: állami érem.

Az állatok kiténtése nagyság szerint kerül:

EMLŐSÖK:		MADARAK:	
Egérnagyságú	0.80—1 frt	Pintynagyságú	0.80—1 frt.
Menyét	2 "	Galambnagyságú	2 "
Nyest	5 "	Erdei bagoly	3 "
Róka	9 "	Nagy suhuly (Uhu)	6 "
Vaddisznófej	15—20 "	Sas (nagy)	12 "
Szarvasfej	35—40 "	Keselyü	12 "
Siketfajdkakas	dürgő helyzetben ágon, faldiszül		10 "
Nyir	utánzó álvány " erdő részletet		7 "
	Siketfajd fej és farok faragott tablettán		5 "
	Nyir " " " " "		4 "

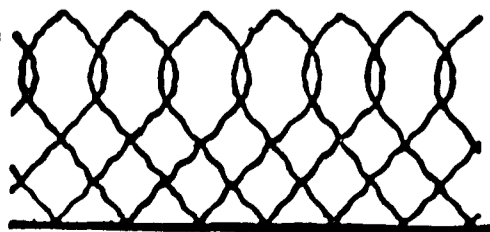
Az intézetben készülnek mindenféle vadászati tropheák, kisebb nagyobb biológiai csoportok, függő vadak, emlős fejek; művészileg faragott tablettákon, mint szobadiszek, madarak, mint faldiszek, emlősbőrök tepicheknek természetűen utánzó fejekkel. Óz, szarvasagancsok mondirozása tablittákra, levetett agancsok koponyautánzatokra helyezése és minden egyéb praeparatorb munkák művészi és gondos kivitele jutányosan számítatik.

Az intézet kiténtési célra frissen lőtt ritkább állatokat minden időben vásárol: sas-fajokat, fajdkakasokat, uhu és tuzokat. Medvét és medve-bocsot, hu-t, vadmacskát, vidrát és farkast. E fajok élve is szállíthatók, a legmagasabb árákkal lesznek fizetve. (886.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövety-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdő, vadaskertek, szőlők, birhelyek, stb. bekerítéséhez való Góp-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági-

magyar és csekkamra sziták rostelyzatát, athanyo rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tiiskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (839.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenkint, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különlélek.

Gyümölcsfa 829
keféket,
valamint egyéb
kefe és seprő-
árút
gazdasági,
ipari és
háztartási célra
ajánl:

Wiszoky és Társa
keféaru gyára
Budapest, VI. Király-utca 66. sz.
Árjegyzékkel
kívánatra szolgálunk.

(495.)

Hantz Sándor
könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa
Kolozsvárt,
— Jókai-utca 2 szám. —
E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izzéssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)
A címre kérem vigyázn!

(543.)

4 törzs
Plymouth Rock
tyúk

Eladó.
Áruk 50 korona.
Cím a kiadóhivatalban.
(1003.)
Simonfi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt. Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Páris-Grand-Prix!

Gr. Teleki Arvéd
drassói uradalmában
up. Koneza, Alsófehérvármegye
kaphatók:
gyorsfejlődésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar
bikák,

100 drb. magyar
igásökör,
az általános kedvelt

obernderfi
répamag,

rendkívül
előnyös árban,
továbbá
pekingi kacsák,

amerikai
diócsemeték,
sorfák.
(775.)

Eladó
2 drb.

Poland Kina
tenyészkoca

Czim G. G. alatt a
kiadóban.
(1001.)

Gőz- és cséplőgép-
tulajdonosoknak

a u. m. magy. királyi kereskedelemügyi miniszter 1890. évi 671. számú rendelete alapján szükséges, teljesen felszerelt

mentőszekrényeket
szállítok.

Kis mentőszekrényt
13 koronáért,
Nagy mentőszekrényt
22 koronáért.

Az összegre előre beküldése, vagy utánvétele mellett portómentesen.

Szentmihályi Gyula
gyógyszerész
Balaton-Bogláron.
893.

Kovácsolt és öntött vascsövek
gáz-, víz- és gőz-vezetékhez,

kütsövek,
kazán és locomobil-forrcsövek,
gőzfűtési és karimás csövek,
mindennemű furócsövek,
rész, öntöttvas és zománczott áruk,
felszerelések gáz, víz s gőzvezetékhez,
szerszámok, vörösrézlemezek és áruk (842)

legolcsóbb áron beszerezhető

HASENÖRL EDÉ-nél BUDAPEST, VI., Teréz-körút 34.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Szivattyu s gépgyártási betéti társaság.

Embermérleg, mérleg házihasználatra. 875.

W. Garvens, Wien, L. Schwarzenbergstrasse 6. // Árjegyzék ingyen és bérmentve. I. Wallfischgasse 14.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST. Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

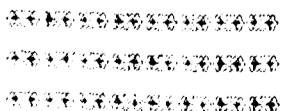
4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű **GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,**
14, 16 és 20 lóerejű **COMPOUND-LOCOMOBILJAIT,** és végre

„Millennium”

legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült **S A C K**-rendszerű aczelöntésű ekefővel ellátott **E K É I T** és egyéb mezőgazdasági eszközeit.
Erdélyrészi képviselő: **WESSEL LEÓ KOLOZSVÁR, New-York szálloda.**

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil cseplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetéssel, a GRAND PRIX-t nyerték

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás
egyedüli díszoklevél cémentgyártásért
és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:
BEOCSINBAN
Szerémszég
Pétevárad mellett.

Iroda:
BUDAPEST,
V. kerület
Alkotmány-utca 10.

Évi gyártási képesség:

800.000 mm. román cément, 600.000 mm. portland cément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kiprobált gyártmányait, akármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva:

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normálaknál 30%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

EGYENLŐ SÚLYU ZSÁKOK ÉS HORDÓK.

(892.)

Versenyárgyalási hirdetmény

telepesházak föld- és kőmives munkájára.

A fehéregyházi kincstári birtokon a folyó évben felépítendő harmincz darab telepesház föld- és kőmives munkáinak biztosítása céljából **folyó évi június hó 11-én délelőtt 10 órakor** a segesvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőség hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenyárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak tehát mindazon versenyezni óhajtok, kik ezen munkálatokat elnyerni óhajtják arra, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat, melyhez az ajánlati ár 5% a készpénzben csatolandó annál is inkább nyujtsák be a fent megjelölt határidőig az alulírott hivatalhoz, mert utóajánlatok, vagy táviratok figyelembe vétetni nem fognak.

A sajátkezüleg aláírt ajánlatokban kiteendő az ajánlattevő neve, lakhelye, polgári állása, továbbá kiteendő tisztán és minden kétséget kizáró módon számokkal és betűkkel azon egységár, a melyért az ajánlati költségvetés összegének alapulvétele mellett a vállalkozó egy ház föld- és kőmives munkájának elvégzésére magát kötelezi, kiteendő végül, hogy ajánlattevő a tervet, az általános és részletes építési, valamint szerződési feltételeket, — melyek alulírott hivatalnál betekintheők — nem különben a helyi viszonyokat ismeri.

Ajánlatok, nemcsak az összes házakra, hanem azok egy részére is elfogadtatnak. Költségvetési mintákat, melyek sajátkezüleg töltendő ki és szintén 1 koronás bélyeggel ellátva csatolandók az ajánlathoz, — kívánatra rendelkezésre bocsátunk. Az épületek nyers anyaga természetben fog vállalkozóknak átadatni.

A Nm. földmívelésügyi m. kir. Minister úr fentartja magának azon jogot, hogy a benyújtott ajánlatok közül, az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon válassza.

Segesvár, 1902. május hó 28-án.

A segesvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőség.

(899.)

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

(898.)

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a LEGMAGASABB MUNKAKÉPESSÉG GARANTÁLVA, a munka képesség 20%-al nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók

különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Szőlő és gyümölcs

ZUZÓK

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek fekvően és kocsira szerelve.

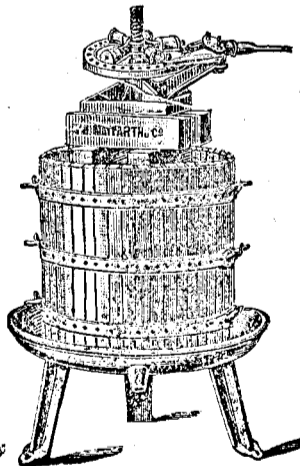
Lé-sajtók és a gyümölcslé készítésére szolgáló bogyóőrők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia“ permetező, hordozhatóan és kocsira szerelve a szőlők permetezésére, a szegencs és tormáncs, valamint a vértetű kiirtására, szőlő ekék gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

cs. kir. kizár. szabadalmazott gazdasági gépgyárai vasöntődéje és gőzhámora által
BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 490 arany, ezüst és bronz éremmel.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselek és viszontárúsítók kívántatnak.

Hydraulikus Sajtókat

Szőlő-bor készítéséhez legújabb szerkezetben, valamint

Gyümölcs-Must

előállításához a nagyban üzemből

legnagyobb munkabírás,

legsziporább sajtolás

leggyorsabb munka

Egyszerű és könnyű kezelés;

Bor- és Gyümölcs-Sajtókat kézi használatra,

Szőlő- és Gyümölcs-Zuzókat, valamint teljes

Borászati-felszereléseket rögzítetten és szállíthatóan,

Széna- és Szalma-Préseket, mint különlegességeket gyárt és szállít felelősség mellett a legújabb, legjobban bevált, kitüntetésben részesült szerkezetekben (793.)

MAYFARTH Ph. és TÁRSA

csász. és kir. kiz. szab. mezőgazdasági gépgyára

BÉCS, II. Taborstrasse Nr. 71.

Kitüntetve árjegyzékek és számos elismerő írat ingyen. Képviselek és ismét elárúsítók kívántatnak.

